

Miljöförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Datum:
2024-11-29

Diarienummer:
MHN-2023-00514

Handläggare:
Sara Johansson

Verksamhetsplan och budget 2025–2027

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. **att** fastställa miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsplan och budget 2025–2027, samt
2. **att** översända verksamhetsplan och budget 2025–2027 till kommunstyrelsen.

Ärendet

Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Nämndens arbete utgår från att den som bedriver en verksamhet som påverkar staden och miljön även ska ta ansvar för effekterna av den påverkan. De som bedriver tillsynspliktig verksamhet ska få den tillsyn som behövs för att skydda människors hälsa och miljön och ska även betala för den tillsynen. De ska även ges förutsättningar och stöd för att göra rätt.

Mål och budget 2025 med plan för 2026–2027 behåller de fyra fokusmålen:

1. Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden
2. Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb
3. Uppsala ska leda klimatomställningen
4. Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Nämnden är träffad av alla fyra fokusmål. Fokusmål 2 omfattar stadens fysiska utveckling som kommunala lantmäterimyndigheten arbetar med och där miljöbalksavdelningarna bidrar som remissinstanser till stadsbyggnadsförvaltningen. Fokusmål 3 omfattar tillsyn på miljöfarlig verksamhet, enskilda avlopp och områdesskydd. Fokusmål 4 omfattar tillsyn och kontroll av bland annat hälsoskydd, livsmedelslagstiftning, alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter.

Beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningen. Verksamhetsplanen bedöms bidra positivt till barnperspektivet, jämställdhetsperspektivet och näringslivsperspektivet som alla berörs på olika sätt av nämndens verksamhet. Det sker exempelvis genom nämndens tillsyn, kontroll och information till företag och invånare.

Föredragning

Kommunfullmäktiges Mål och Budget 2025 med plan för 2026–2027 har fyra fokusmål. Till fokusmålen hör uppdrag till nämnderna. Nämnden har fått delansvar för tre nya uppdrag 2025:

- Fokusmål 2, Uppdrag 13. Stärka Uppsala som evenemangsstad genom att utveckla samverkan för platser för evenemang och upplevelser.
- Fokusmål 2, Uppdrag 23. Stärka samverkan inom kommunen i tidiga skeden av planprocessen för att begränsa VA-taxans kostnadsutveckling.
- Fokusmål 4, Uppdrag 32. Förhindra att välfärden missbrukas genom att motverka alla former av arbetslivskriminalitet i kommunens verksamheter och hos de leverantörer som anlitas av kommunen.

Utöver uppdragen definierar nämnden nämndmål för utveckling inom grunduppdraget. Nämndmålen i Verksamhetsplan och budget 2025–2027 är:

- Nämnden ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.
- Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar.
- Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.
- Vi förbättrar våra vattenmiljöer och skyddar grundvattnet.
- Vi har giftfria och slutna kretslopp.
- Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.

Åtgärder som nämnden har ansvar för enligt kommunala handlingsplaner finns upptagna i verksamhetsplanen.

Som bilagor till verksamhetsplanen finns som tidigare år tillsynsplan enligt miljöbalken, årsplan för livsmedelskontrollen, kontrollplan för animaliska biprodukter och foder samt tillsynsplan enligt alkohollagen. För 2025 finns även plan för marknads kontroll på kemikalieområdet.

Särskilda satsningar 2025

Här redogörs för de riktade satsningar som nämnden beviljats av kommunfullmäktige för 2025. Tidigare har nämnden tilldelats nivåpåverkande medel för att arbeta med myndighetssamverkan mot illegal verksamhet. Detta arbete fortsätter och beskrivs under uppdrag 34.

Insatser för åtgärd av förorenade områden: Kommunfullmäktige har från och med år 2025 gett nämnden en höjning av basbudgeten med 300 000 kronor för insatser för åtgärd av förorenade områden. Från och med år 2026 höjs nämndens basbudget med ytterligare 600 000 kronor för detta arbete. Förorenade områden är prioriterat av Naturvårdsverket i den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken. För att minska risken att föroreningar som ligger i marken sprids till kommuninvånarnas dricksvatten eller sjöar och vattendrag behöver nämnden identifiera och bedöma förorenade

fastigheter. Genom en tidigare tidsbegränsad satsning har nämnden byggt upp kunskap om de förorenade områdena i kommunen och fler fastigheter har nu ett utrett juridiskt ansvar. Det är en förutsättning för att kunna kräva konkreta åtgärder och avhjälpande av föroreningar på plats, men också för att kunna söka statliga bidrag för nämnda åtgärder.

Inventering och riskklassning av PFAS-förorenade områden: Kommunfullmäktige har tilldelat nämnden 100 000 kronor år 2025 och 100 000 kronor år 2026 för inventering och riskklassning av PFAS-förorenade områden. PFAS är ämnen med hög hälso- och miljöfarlighet och områden där PFAS kan ha förekommit är därför högt prioriterade att identifiera och inventera. I Uppsala kommun har länsstyrelsen bedömt att det finns 30 PFAS-förorenade områden, 21 misstänkt PFAS-förorenade områden och 79 inom misstänkta branscher som i dagsläget har en riskklass 1 eller 2 (mycket stor eller stor risk). Kommunens roll som tillsynsmyndighet är att ta vid detta arbete och i ett första steg inventera samt riskklassa pågående och nedlagda verksamheter och för vissa fastigheter även slutligen utreda ansvarsfrågan.

Satsning mot övergödning (enskilda avlopp): Kommunfullmäktige har från och med år 2024 gett nämnden en höjning av basbudgeten med 1,2 miljoner kronor för fortsatt arbete mot övergödning (enskilda avlopp). Från och med år 2025 höjs nämndens basbudget med ytterligare 300 000 kronor för arbetet mot övergödning. Tillsyn är nödvändigt för att minska övergödning och smittspridning och för att förbättra dricksvattenkvalitet. Utan extra medel skulle tillsynsavgiften bli påfallande hög för den enskilde privatpersonen. Små avlopp är prioriterat av Naturvårdsverket i den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken. Alla kommuner ska dessutom nu upprätta ett avloppsregister, riskklassa alla avlopp och göra återkommande tillsyn.

Tryggad allemansrätt och rättssäkert strandskydd: Kommunfullmäktige har från och med år 2024 gett nämnden en höjning av basbudgeten med 600 000 kronor för fortsatt arbete för tryggad allemansrätt och rättssäkert strandskydd. Från och med år 2025 höjs nämndens basbudget med ytterligare 100 000 kronor för detta arbete. Syftet med tillsynen är att se till att lagstiftningen följs så att allmänhetens tillgång till stränder värnas och växt- och djurlivet skyddas. Utan tillsyn urholkas förståelsen för vilka åtgärder som är möjliga och inte inom strandskydd och legaliteten för strandskyddet försvinner.

Ekonomiska konsekvenser

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått en minskning av budgetramen med 848 000 kronor jämfört med 2024. Minskningen beror dels på att tidsbegränsade satsningar upphört, dels på krav på resultatförstärkande åtgärder.

Nämnden har fått permanentade medel för insatser för åtgärd av förorenade områden och en ny tidsbegränsad satsning för inventering och riskklassning av PFAS-förorenade områden. De satsningar som permanentades 2025, mot övergödning (enskilda avlopp) och för tryggad allemansrätt och rättssäkert strandskydd, har fått ytterligare medel 2025.

Nämndens budget för 2025 innehåller från kommunfullmäktige riktade resultatförstärkande åtgärder. Nämnden beräknas under 2025 kunna genomföra effektiviseringar genom utökat samarbete med Kontaktcenter och ökad användning av e-tjänster, motsvarande 600 000 kronor.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 29 november 2024
- Bilaga, Verksamhetsplan och budget 2025–2027

Miljöförvaltningen

Linda Jacobson
Förvaltningsdirektör

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Dokumentansvarig:
Förvaltningsdirektör

Datum:
2024-12-18

Diarienummer:
MHN-2023-00514

Verksamhetsplan och budget 2025–2027

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Innehåll

Inledning	3
Nämndens uppdrag.....	3
Omvärld och förutsättningar	4
Politisk plattform	6
Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget.....	10
Begrepp som används i verksamhetsplanen.....	10
Kommunfullmäktiges fokusmål	11
Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden	11
Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb	15
Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen	18
Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor.....	22
Budget 2025	26
Nämndens driftbudget.....	26
Nämndens investeringar.....	26
Bilaga 1 Styrdokument	27
Bilaga 2 Uppföljningsplan	28
Nämndens uppföljning.....	28
Uppföljning från centrala myndigheter.....	28
Bilaga 3 Åtgärder med särskilt fokus på omställning och nyskapande.....	29
Bilaga 4 Tillsynsplan enligt miljöbalken.....	30
Miljöskydd.....	31
Hälsoskydd	32
Enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd.....	33
Bilaga 5 Plan för marknadskontroll på kemikalieområdet.....	35
Bilaga 6 Årsplan för livsmedelskontrollen 2025	37
Livsmedelskontroll	37
Kontroll 2025	38
Bilaga 7 Kontrollplan animaliska biprodukter och foder.....	39
Bilaga 8 Tillsynsplan enligt alkohollagen.....	41
Bilaga 9 Hållbarhetsperspektiven och de nationella miljökvalitetsmålen	43

Inledning

Nämndens uppdrag

Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, spellagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, lagen om sprängämnesprekursorer samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Arbetet bedrivs genom tillsyn, tillståndsprovning, kontroll och förrättningar. Nämnden arbetar också förebyggande genom att sprida information och ge råd och anvisningar.

Tillsyns- och kontrollplaner

Nämnden fattar varje år i samband med verksamhetsplanen beslut om årliga tillsynsplaner för miljöskydd, hälsoskydd, enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd, livsmedelskontroll och tillsyn enligt alkohollagen. Från och med 2024 finns även en plan för kontroll av animaliska biprodukter och foder och från och med 2025 en plan för marknadskontroll.

Tillsyn enligt miljöbalken

Enligt Miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos en operativ tillsynsmyndighet finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Syftet med behovsutredningen är att åskådliggöra det sammanvägda behovet av tillsyn för att klara uppdraget enligt reglementet och främja en hållbar utveckling. Behovsutredningen avser en period på tre år. Utredningen ska ses över vid behov samt minst en gång varje år. Myndigheten ska dessutom för varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. Planen ska grundas på tillsynsbehovsutredningen. Tillsynsplanen för 2025 finns i bilaga 4.

Plan för marknadskontroll på kemikalieområdet

Ansvar för tillsyn av varor, kemiska produkter och bekämpningsmedel som släpps ut på marknaden uppdelat mellan kommuner, länsstyrelser och Kemikalieinspektionen. Utöver dessa finns det även andra myndigheter med visst tillsynsansvar.

Marknadskontrollen på kemikalieområdet sker huvudsakligen inom tre olika områden:

- Kontroll av bekämpningsmedel
- Kontroll av kemikalier i varor
- Kontroll av kemiska produkter som inte är bekämpningsmedel

Kontrollplanen för 2025 finns i bilaga 5.

Kontroll enligt livsmedelslagstiftning

Kraven på livsmedelskontroll finns bland annat i EU-förordning 2017/625^[1] om offentlig kontroll och i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel. I kontrollförordningen anges att kontrollmyndigheten ska ha den kompetens och de resurser som krävs för att utföra kontroll så att lagstiftningen följs inom alla led i livsmedelsproduktionen. Kontrollen ska vara utformad för att säkerställa likriktning och kvalitet. För att klara kraven i lagstiftningen är det viktigt att den operativa kontrollmyndigheten beskriver behovet av offentlig kontroll inom livsmedelskedjan. Av Livsmedelsverkets kontrollföreskrifter^[2] framgår att varje kontrollmyndighet årligen ska fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Planen ska avse en period på minst tre år och omfatta samtliga områden som myndigheten ansvarar för. Årsplanen för 2025 finns i bilaga 6 och den treåriga kontrollplanen beslutas av nämnden.

Kontroll av animaliska biprodukter och foder

Animaliska biprodukter (ABP) definieras i lagstiftningen som hela kroppar eller delar av kroppar från djur, produkter av animaliskt ursprung eller andra produkter som fås från djur och inte är avsedda som livsmedel. Syftet med regelverket om ABP är att motverka att sjukdomar sprids. Kommunen ansvarar för kontroll av delar av regelverket. Enligt Nationella kontrollplanen förlivsmedelskedjan ska alla kontrollmyndigheter ha en årlig riskbaserad kontrollplan senast år 2025. Kontrollplanen för 2025 finns i bilaga 7.

Tillsyn enligt alkohollagen

Alkohollagen är en skyddslagstiftning som syftar till att begränsa alkoholens skadeverkningar. Enligt alkohollagen ska varje kommun fastställa en tillsynsplan som ska redogöra för kommunens planerade tillsynsarbete. En tillsynsplan enligt alkohollagen behandlar främst den yttre tillsynen. Dock utgör den yttre tillsynen endast 10 procent av tillståndsenhetens arbetstid. Av det samlade tillsynsarbetet är den yttre tillsynen ett komplement till förebyggande tillsynsarbete och inre tillsyn. Tillsynen syftar till att kontrollera att alkohollagens regelverk följs. Tillsynsplanen för 2025 finns i bilaga 8.

Omvärld och förutsättningar

2015 antog FN:s generalförsamling en resolution med 17 globala mål för en bättre värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling. Det är en handlingsplan för människornas och planetens välbefinnande där de tre dimensionerna av hållbar utveckling – den miljömässiga, den sociala och ekonomiska, är lika viktiga. De 17 globala hållbarhetsmålen är integrerade i kommunfullmäktiges fokusmål. De nyckeltal för Agenda 2030 som är av särskild vikt för Uppsala finns integrerade som indikatorer i Mål och budget. Av dessa indikatorer är ett antal relevanta för miljö- och hälsoskyddsnämnden och finns markerade med A2030 i denna verksamhetsplan.

^[1] Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel.

^[2] Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel

Sveriges miljömål omhändertar nationellt den ekologiska dimensionen av de globala hållbarhetsmålen.

Nämnden bidrar till de globala hållbarhetsmålen och de nationella miljömålen genom sitt grunduppdrag med tillsyn, kontroller, tillståndsprovningar och förrättningar. Genom att kontrollera att bland annat miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter följs minskar utsläppen av miljöskadliga ämnen, maten blir tryggare att äta och folkhälsan blir bättre. Genom ett effektivt, rättssäkert och serviceinriktat arbete kan nämnden ge alla tydliga förutsättningar och bidra till likvärdiga konkurrensvillkor. Genom tydlig och lättillgänglig information ger nämnden alla invånare förutsättningar att göra rätt. Detta beskrivs närmare i bilaga 9.

Uppsala är del av en omvärld som förändras snabbt. Vårt samhälle påverkas av ett antal globala trender som har sin grund i förändringar i befolkningens sammansättning, förändrade värderingar, teknikutveckling, globalisering och klimatförändringar. Kommunen lyfter i sin omvärldsanalys fram sju regionala trender som kan ha stor påverkan på Uppsalas förutsättningar att utvecklas till en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar kommun. Utifrån de regionala trenderna och nämndens egen omvärlds- och riskanalys har miljöförvaltningen prioriterat några strategiskt viktiga frågor 2025–2027 för att stå rustad inför kommande utmaningar:

- Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är en viktig fråga för nämnden. Nämndens arbetsområde blir mer och mer komplext i form av ny lagstiftning som kräver specialistkompetens. Inom flera av nämndens ansvarsområden utbildas idag för få personer. Att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare som lyckas rekrytera och behålla medarbetare är därför mycket viktigt. Förvaltningen kommer att arbeta utifrån de prioriterade områdena i förvaltningens kompetensförsörjningsplan.

- Samarbete och samverkan

Samarbete och samverkan är nödvändigt för att nämnden ska få genomslag i sina frågor. För att nå mer effekt i tillsynen och arbeta mer proaktivt vill förvaltningen öka sitt samarbete med andra förvaltningar i kommunen men också samverka med andra myndigheter och miljösamverkan.

- Service och bemötande

Förvaltningen ska ha en hög tillgänglighet och väl fungerande digitala tjänster som möter invånare och företagares behov. Nämnden arbetar opartiskt, enhetligt och rättssäkert men är samtidigt flexibel och anpassar sin service utifrån den vi möter. Förvaltningen kommer fortsätta att arbeta för att förbättra informationen på webben men också med att synliggöra nyttan av nämndens arbete.

- Hållbara och effektiva arbetsätt

Förvaltningen fortsätter arbetet med att se över och utveckla planeringsmodellen för den avgiftsfinansierade tillsynen och kontrollen. Förvaltningens medarbetare ska ha en hållbar arbetssituation med en god organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö. Förvaltningen behöver fortsätta utvecklingen av sin styrning och uppföljning för att kunna möta de ökade kraven på effektivisering. Förvaltningen arbetar systematiskt för att säkerställa att verksamheten bedrivs enligt fastställda riktlinjer och för att skapa ordning och reda bland styrdokument och rutiner.

- Effektiv och verkningsfull tillsyn, kontroll och förrättningar

Förvaltningen fortsätter arbetet med att prioritera tillsyn och kontroll utifrån var den gör mest nytta och skillnad. Tillsynen och kontrollen utvecklas ständigt för att öka effekten av nämndens arbete.

- Beredskap i en föränderlig omvärld

Nämnden behöver vara redo att möta förändrade behov och ha såväl kapacitet och arbetssätt som möjliggör för nämnden att ta sig an nya ansvarsområden i en föränderlig omvärld. För att ytterligare förstärka förvaltningens beredskap inför eventuella kommande kriser med till exempel värme, torka, utsläpp och översvämningar kommer förvaltningen upprätthålla den operativa beredskapsorganisationen och fortsätta arbeta med krisövningar. Nämnden tar också fram en organisation för höjd beredskap.

Verksamhetsutveckling och kommunikation är en bas som ska möjliggöra nödvändig utveckling inom de andra områdena. Nämnden behöver till exempel vissa e-tjänster för att kunna erbjuda den service som invånare och företagare förväntar sig och det behövs verktyg för att följa upp förvaltningens arbete vilket är en del av området hållbara och effektiva arbetssätt.

Nämnden ser också att verksamheten påverkas av ett hårdnande samhällsklimat. Dels kan nämnden se en tendens att det blivit svårare för grannar att komma överens, exempelvis om att låta upplåta mark till en enskild avloppsanläggning. Dels finns ett ökat behov av att arbeta med att förebygga otillåten påverkan mot anställda och förtroendevalda. Ett ökat fokus på att motverka illegal verksamhet leder också till nationella förväntningar på en mer kontrollbaserad tillsyn, utöver den tillitsbaserade tillsynen av verksamheters egenkontroll enligt miljöbalken.

Centrala myndigheter för flera av nämndens verksamhetsområden tar fram nationella planer för kontroll och tillsyn. Sveriges nationella kontrollplan för livsmedelskedjan (NKP) är gemensam för alla kontrollmyndigheter. Den möjliggör en likvärdig kontroll, med gemensamma mål och prioriteringar i hela landet, med riktlinjer för kvalitetssäkring och utveckling. Sedan 2022 finns också en nationell strategi för miljöbalkstillsyn. Strategin syftar till att främja tillsyn inom områden som ur ett nationellt perspektiv är extra angelägna under strategins period.

Politisk plattform

Nämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Målet är ett hälsosamt och tryggt Uppsala som utvecklas strukturerat och hållbart. Nämndens arbete utgår från att den som bedriver en verksamhet som påverkar staden och miljön även ska ta ansvar för effekterna av den påverkan. De som bedriver tillsynspliktig verksamhet ska få den tillsyn som behövs för att skydda människors hälsa och miljön och ska även betala för den tillsynen. De ska även ges förutsättningar och stöd för att göra rätt.

Uppsala är en av Sveriges mest attraktiva städer med stark tillväxt i form av kraftig befolkningsökning och en expansiv arbetsmarknad. Prognosen om 318 000 invånare år 2050 ställer stora krav på en ansvarsfull och tydligt prioriterad utveckling som leder till hållbara lösningar.

Prioriterade områden och satsningar

Mål och budget 2025 med plan för 2026–2027 har fyra fokusmål för planperioden:

1. Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden
2. Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb
3. Uppsala ska leda klimatomställningen
4. Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Nämnden är träffad av alla fyra fokusmål. Fokusmål 2 omfattar stadens fysiska utveckling som kommunala lantmäterimyndigheten arbetar med och där miljöbalksavdelningarna bidrar som remissinstanser till stadsbyggnadsförvaltningen. Fokusmål 3 omfattar tillsyn och prövning av miljöfarlig verksamhet, enskilda avlopp och områdeskydd. Fokusmål 4 omfattar tillsyn och kontroll av bland annat hälsoskydd, livsmedelslagstiftning, alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter.

Nämnden har definierat nämndmål för att uppnå nämndens grunduppdrag och kommunens fyra fokusmål:

- Nämnden har en jämställd och hållbar ekonomi
- Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar
- Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun
- Vi förbättrar våra vattenmiljöer och skyddar grundvattnet
- Vi har giftfria och slutna kretslopp
- Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun

Riktade medel till nämnden

Här redogörs för de riktade satsningar som nämnden beviljats för 2025. Tidigare har nämnden tilldelats nivåpåverkande medel för att arbeta med myndighetssamverkan mot illegal verksamhet. Detta arbete fortsätter och beskrivs under uppdrag 34.

Insatser för åtgärd av förorenade områden: Kommunfullmäktige har från och med år 2025 gett nämnden en höjning av basbudgeten med 300 000 kronor för insatser för åtgärd av förorenade områden. Från och med år 2026 höjs nämndens basbudget med ytterligare 600 000 kronor för detta arbete. Förorenade områden är prioriterat av Naturvårdsverket i den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken. För att minska risken att föroreningar som ligger i marken sprids till kommuninvånarnas dricksvatten eller sjöar och vattendrag behöver nämnden identifiera och bedöma förorenade fastigheter. Genom en tidigare tidsbegränsad satsning har nämnden byggt upp kunskap om de förorenade områdena i kommunen och fler fastigheter har nu ett utrett juridiskt ansvar. Det är en förutsättning för att kunna kräva konkreta åtgärder och avhjälpande av föroreningar på plats, men också för att kunna söka statliga bidrag för nämnda åtgärder.

Inventering och riskklassning av PFAS-förorenade områden: Kommunfullmäktige har tilldelat nämnden 100 000 kronor år 2025 och 100 000 kronor år 2026 för inventering och riskklassning av PFAS-förorenade områden. PFAS är ämnen med hög hälso- och miljöfarlighet och områden där PFAS kan ha förekommit är därför högt prioriterade att identifiera och inventera. I Uppsala kommun har länsstyrelsen bedömt att det finns 30 PFAS-förorenade områden, 21 misstänkt PFAS-förorenade områden och 79 inom misstänkta branscher som i dagsläget har en riskklass 1 eller 2 (mycket stor eller stor

risk). Kommunens roll som tillsynsmyndighet är att ta vid detta arbete och i ett första steg inventera samt riskklassa pågående och nedlagda verksamheter och för vissa fastigheter även slutligen utreda ansvarsfrågan.

Satsning mot övergödning (enskilda avlopp): Kommunfullmäktige har från och med år 2024 gett nämnden en höjning av basbudgeten med 1,2 miljoner kronor för fortsatt arbete mot övergödning (enskilda avlopp). Från och med år 2025 höjs nämndens basbudget med ytterligare 300 000 kronor för arbetet mot övergödning. Tillsyn är nödvändigt för att minska övergödning och smittspridning och för att förbättra dricksvattenkvalitet. Utan extra medel skulle tillsynsavgiften bli påfallande hög för den enskilde privatpersonen. Små avlopp är prioriterat av Naturvårdsverket i den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken. Alla kommuner ska dessutom nu upprätta ett avloppsregister, riskklassa alla avlopp och göra återkommande tillsyn.

Tryggad allemansrätt och rättssäkert strandskydd: Kommunfullmäktige har från och med år 2024 gett nämnden en höjning av basbudgeten med 600 000 kronor för fortsatt arbete för tryggad allemansrätt och rättssäkert strandskydd. Från och med år 2025 höjs nämndens basbudget med ytterligare 100 000 kronor för detta arbete. Syftet med tillsynen är att se till att lagstiftningen följs så att allmänhetens tillgång till stränder värnas och växt- och djurlivet skyddas. Utan tillsyn urholkas förståelsen för vilka åtgärder som är möjliga och inte inom strandskydd och legaliteten för strandskyddet försvinner.

Nämnden prioriterar fyra viktiga områden som den ser kan göra stor skillnad för kommunens invånare och stadens utveckling:

Hållbar samhällsbyggnad

När Uppsalas stad och landsbygd utvecklas ska vi växa hållbart. Förtätning av staden har flera hållbarhetsfördelar. Samtidigt behöver förtätning ske så att goda ljusförhållanden och möjlighet till rörelse och utevistelse erbjuds medborgarna. Nämnden bevakar följande områden i samhällsbyggnadsprocessen:

Buller, luftföroreningar, mark- och byggnadsföroreningar, dagvatten, grundvatten, klimatanpassning, avfallshantering, ekosystemtjänster, grönområden, placering och storlek på skolgårdar och ljusföroreningar.

Nämnden bidrar med miljö- och hälsoskyddskompetens i samhällsbyggnadsprocessen i kommunen. Nämnden har deltagit i framtagandet av Uppsalas handlingsplan för luftkvalitet och ställer krav på att tillräckliga åtgärder vidtas för att nå EU:s luftkvalitetsmål i Uppsala. Nämnden kommer också att utgå från kommunens vattentjänstplan vid tillsyn och prövning av nya avlopp samt vid remissvar till plan- och byggnadsnämnden. Nämnden bidrar även till hållbar samhällsbyggnad genom att bistå med sin kompetens i bygglov- och planärenden samt vattenskyddsdispenser.

Genom arbete inom kommunala lantmäterimyndigheten bidrar nämnden med fastighetsrättsliga kunskaper vid framtagandet av detaljplaner, samt all fastighetsbildning inom kommunen.

På ovanstående sätt bidrar nämnden till en hållbar samhällsbyggnad i Uppsala kommun.

Bättre vattenmiljöer

I och med att Uppsala växer följer ett ökat tryck på våra gemensamma vattenresurser. Uppsala- och Vattholmaåsarna utgör en av Sveriges viktigaste grundvattenförekomster. Den förser stora delar av befolkningen i kommunen med dricksvatten. Tillgången till grundvatten av god kvalitet är en förutsättning för ett fungerande ekosystem och för en fungerande dricksvattenförsörjning. Utmaningen i Uppsala är att den grundvattenförande åsen passerar rakt igenom staden med miljöstörande verksamheter som påverkar grundvattenkvaliteten. Att säkerställa nuvarande och framtida dricksvattentäkter är överordnat i stort sett all annan planering och riskbedömningar utifrån riktlinjer som rör dricksvatten kommer styra mycket av nämndens tillsyn framöver.

Stora delar av Uppsala stad är vattenskyddsområde och därför krävs dispens från vattenskyddsföreskrifterna vid byggnationer. Här gör nämnden ett viktigt arbete som remissinstans för länsstyrelsen som fattar besluten.

Nämnden bidrar till bättre vattenmiljöer genom sin tillsyn på utsläpp till mark och vatten från miljöfarliga verksamheter och enskilda små avlopp. Nämnden bidrar även till skydd av grundvattnet genom att bistå med sin kompetens i bygglov- och planärenden samt vattenskyddsdispenser.

Giftfria och slutna kretslopp

Att minska risker och exponering från kemikalier är en av vår tids största globala och lokala miljöutmaningar. Ämnen med farliga egenskaper finns på platser där de inte hör hemma. Barn är särskilt utsatta och känsliga. Barnens vardag ska därför så långt som möjligt vara fri från farliga ämnen.

En ökad resurshushållning är en förutsättning för att klara omställningen till ett hållbart samhälle. Kommunens företag och verksamheter behöver stöd men också tydliga krav för att klara omställningen.

Ett av målen i kommunens miljö- och klimatprogram är att förekomsten av ämnen i inomhus- och utomhusmiljön som har skapats i eller utvunnits av samhället inte ska hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Nedskräpning av våra utomhusmiljöer är ett växande problem, och spridningen av plastpartiklar behöver minska.

Nämnden bidrar till giftfria och slutna kretslopp genom sin tillsyn på miljöfarliga verksamheter, avfallshantering och förorenade områden.

God och jämlik hälsa

Nämnden vill bidra till en positiv samhällsutveckling i Uppsala kommun med minskad segregation och minskade hälsoskillnader oberoende av bostadsområde eller social bakgrund. Att skydda människors hälsa och förhindra att människor blir besvärade eller sjuka av inomhus- och utomhusmiljön eller av bristfällig hygien är viktigt i en växande stad. Hälsoskyddstillsynen har fokus på känsliga grupper så som barn och äldre och prioriterar även tillsyn i särskilt utsatta områden. Livsmedelskontrollen arbetar för säkra livsmedel och minskat livsmedelsfusk. Tillståndsenheten arbetar för ansvarsfull alkoholservering och tobaksförsäljning. På så sätt bidrar nämnden till en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.

Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget

Nämndens verksamhetsplan och budget beskriver hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2025–2027 samt nämndens grunduppdrag enligt reglementet.

Nämnden följer upp sin verksamhetsplan och budget i samband med kommunens gemensamma uppföljning per april, delårsbokslutet per augusti och årsbokslutet. Nämnden ansvarar för att löpande följa upp och analysera utvecklingen inom sina respektive verksamhetsområden.

Nämnden har även beslutat plan för intern kontroll. Miljöförvaltningen ansvarar för att omsätta planerna i praktisk handling.

Begrepp som används i verksamhetsplanen

Begrepp	Beskrivning
Fokusmål	Kommunfullmäktiges mål i <i>Mål och budget</i> . Nämnden konkretiserar fokusmålen genom att beskriva åtgärder till uppdragen och vid behov komplettera med grunduppdrag, nämndmål, strategier, åtgärder och indikatorer.
Uppdrag	Uppdrag som ges till nämnden genom kommunfullmäktiges Mål och budget eller genom beslut som fattas under året av kommunfullmäktige och/eller kommunstyrelsen. Till uppdrag från Mål och budget tar nämnden fram åtgärder och vid behov strategier för att beskriva hur nämnden genomför uppdragen.
Grunduppdrag	Nämndens grunduppdrag enligt reglementet. Utvecklingen av grunduppdraget beskrivs med nämndmål med åtgärder och/eller indikatorer.
Nämndmål	Nämnden kan för att bidra till måluppfyllelse konkretisera fokusmålen genom att formulera egna nämndmål med tillhörande strategier och åtgärder. Under fokusmål 1 finns ett kommungemensamt obligatoriskt nämndmål inom arbetsmiljö.
Budget	Nämndens budget utgår från <i>Mål och budget</i> och preciseras i nämndens detaljbudget. Nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi redovisar budgeten separat för de båda verksamhetsformerna.
Strategi	Visar nämndens långsiktiga vägval för hur den ska nå sina mål. Nämnden tar i sina strategier även hänsyn till kommunens program och policyer. Nämnden kan i beskrivningen av sina strategier visa vad som behöver göras även bortom 2025–2027 för att sätta in åtgärderna i ett sammanhang.
Åtgärd	Visar vilka initiativ nämnden tar för att förverkliga sina nämndmål och uppdrag. Det kan exempelvis handla om att nämnden gör satsningar, fattar nödvändiga beslut, tillsätter en utredning eller startar en försöksverksamhet. Åtgärder för att öka jämställdheten ska alltid övervägas. För nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi behöver det framgå om åtgärden gäller båda verksamhetsformerna eller enbart den ena eller andra.
Förväntad effekt	Konkretiserar en åtgärd och beskriver vad den ska leda till. Underlättar på så sätt uppföljningen av åtgärder.
Styrdokument	Visar om åtgärden finns i, eller kan kopplas till genomförandet av, ett befintligt styrdokument (till exempel program eller handlingsplan).
Indikator	Indikatorer mäter trender, resultat och önskade effekter i när- och omvärld som kommunen behöver förhålla sig till. De ska kunna jämföras över tid och där det är möjligt med andra organisationer och kommuner. De kan användas i styrningen genom att sätta ett målvärde för respektive indikator för planperioden.

Kommunfullmäktiges fokusmål

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att minska den administrativa belastningen och skapa förutsättningar för en effektiv verksamhet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Åtgärder för effektivare tillsyn, kontroll och förrättningar.		Ett ökat värdeskapande för varje nerlagd arbetstimme och skattekrona över tid.
Medverka i kommunens gemensamma projekt rörande en gemensam digital assistent för offentlig sektor (Svea)		Ökad förståelse för var en språkmodell liknande Svea kan tillämpas för att göra skillnad. Ökad effektivitet och bättre kvalitet i administrativa och textrelaterade arbetsuppgifter. Frigörande av tid för värdeskapande och mellanmänniskt arbete i verksamheten.

Tabell 1. Nämndens åtgärder till Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att minska den administrativa belastningen och skapa förutsättningar för en effektiv verksamhet.

Uppdrag 2. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla digitala tjänster som förenklar för näringsliv och kommuninvånare samt effektiviserar nämndens arbete.	Policy för digital transformation	Förvaltningen möter omvärldens förväntningar genom ökad digital tillgänglighet. Genom förenklad kommunikation och informationsutbyte ger förvaltningen ökad service till invånare och näringsliv. Förenklat informationsutbyte bidrar även till ett produktivt samarbete inom kommunen.

Tabell 2. Nämndens åtgärder till Uppdrag 2. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.

Uppdrag 3. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Säkra strategisk och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning		Säkrad kompetensförsörjning.
Säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt		Hållbart och hälsofrämjande arbetsliv.

Tabell 3. Nämndens åtgärder till Uppdrag 3. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen.

Nämndens grunduppdrag

Nämndens tillsyn, kontroll och förrättningar är huvudsakligen avgiftsfinansierade och utgör huvuddelen av nämndens verksamhet. Dessa följs upp kontinuerligt. Det är viktigt att särskilja avgifts- och kommunbidragsfinansierad verksamhet. För att ytterligare säkerställa en hållbar ekonomi pågår ett löpande arbete med att utveckla uppföljningen och vidareutveckla planeringsmodellen för tillsyn och kontroll.

Nämnden arbetar aktivt med att säkra ett jämställt och likvärdigt arbete och bemötande såväl inom organisationen som i sin myndighetsutövning. Nämnden utvecklar processer och arbetssätt och tar tillvara på digitaliseringens möjligheter där det går för att skapa en effektivare miljöförvaltning från kundens perspektiv. Nämnden arbetar kontinuerligt med att säkerställa att informationen till våra målgrupper är lättillgänglig och lättbegriplig och att de enkelt ska kunna lämna synpunkter. På så vis bidrar nämnden till att invånare och organisationer inom Uppsala kommun får möjlighet att vara delaktiga i att utforma samhället. Nämnden strävar efter att de som är i kontakt med nämnden ska uppleva verklig nytta av vårt möte och att mötet bidrar till utvecklingen av verksamheter. Vi ska arbeta aktivt med vårt bemötande, vår service och vår tydlighet inom myndighetsuppdraget så att vi uppnår en hög kundnöjdhet.

Nämnden ska arbeta metodiskt för att säkra en strategisk och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning. Nämnden kommer att fortsätta fokusera på arbetsmiljöfrågor för ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv. Nämnden kommer även fortsätta att fokusera på ledarskapsutveckling och medledarskap.

Nämndmål N1.1. Kommunkoncernen ska ha en hållbar och hälsofrämjande arbetsmiljö.

Kommunens systematiska arbetsmiljöarbete ska i första hand vara förebyggande och hälsofrämjande. Väl fungerande systematik, rutiner och den löpande dialogen mellan chef och medarbetare skapar förutsättningar för kommunen som arbetsgivare att säkerställa en god organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö. Alla medarbetare har därtill ett individuellt ansvar att aktivt bidra till en god arbetsmiljö.

Samtliga nämnder, styrelser, förvaltningar och bolag ska regelbundet följa upp arbetsmiljön och det systematiska arbetsmiljöarbetet i den egna verksamheten samt säkerställa att en returnering av arbetsmiljöuppgifter kan hanteras på ett bra sätt.

Som arbetsgivarnämnd har kommunstyrelsen en särskild tillsynsplikt för kommunens arbetsmiljö och följer därför upp hur nämnderna tillämpar det systematiska arbetsmiljöarbetet. Dessutom kommer kommunstyrelsen under planperioden särskilt följa upp och analysera de arbetsmiljörelaterade nyckeltalen hållbart medarbetarengagemang, sjukfrånvaro och upprepad kortidssjukfrånvaro samt tillbud och arbetsskador på kommunövergripande nivå.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt.		Hållbart och hälsofrämjande arbetsliv.

Tabell 4. Nämndens åtgärder till Nämndmål N1.1. Kommunkoncernen ska ha en hållbar och hälsofrämjande arbetsmiljö.

Nämndmål: Nämnden ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Livsmedelskontroll: Följa upp effekterna av efterhandsdebitering och ny riskklassning.		Säkerställa förvaltningens intäkter, samt underlag för kommande verksamhetsplan och budget.
Synliggöra nyttan med nämndens miljö- och hälsoskyddsarbete.		Nöjdare kunder och medarbetare. Ökat förtroende för miljöförvaltningen. Bättre effekt i tillsyn och kontroller. Högre NKI-resultat.

Tabell 5. Nämndens åtgärder till nämndmål: Nämnden ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.

Nämndmål: Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Nämnden ska ligga i framkant genom tillitsskapande dialog och kommunikation. All kommunikation ska vara tillgänglig, begriplig och användbar för alla. Vårt bemötande utgår från respekt för alla människors lika värde.	Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun Näringslivsprogram	Nämnden skapar tillit genom kommunikation som är tillgänglig, begriplig och användbar för alla målgrupper.
Fortsätta utvecklingen av digitala lösningar inom nämndens verksamheter.	Policy för digital transformation	Moderna arbetsverktyg möjliggör effektiv tillsyn där förvaltningen kan fokusera på nytta och att göra skillnad. En väl fungerande digital arbetsmiljö bidrar till att förvaltningen kan attrahera och behålla medarbetare med digital kompetens som bidrar till förvaltningens fortsatta digitala utveckling.

Tabell 6. Nämndens åtgärder till nämndmål: Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar.

Indikatorer

Tabell 7. Nämndens indikatorer till Fokusmål 1, område Förmåga till innovation och verksamhetsutveckling.

Indikator	Mål	Källa
Andel (%) inkomna synpunkter i form av klagomål och förbättringsförslag från invånare som har hanterats (mottagen, bedömd, återkopplad och avslutad).	Öka	Förvaltningsintern uppföljning
Andel ärenden som inkommer via e-tjänst, för de ärendetyper där det finns för e-tjänster kopplade till Ecos.	70 %	Förvaltningsintern uppföljning

Tabell 8. Nämndens indikatorer till Fokusmål 1, område Attraktiv arbetsgivare och god kompetensförsörjning.

Indikator	2022	2023	2024	Mål	Jämförvärde Genomsnitt Uppsala kommun 2024	Källa
Totalindex						Medarbetarundersökningen
Totalt	76	79	81	80 eller högre	78	
Delindex arbetssituation						Medarbetarundersökningen
Totalt	66	74	77	80 eller högre	74	
Delindex ledarskap						Medarbetarundersökningen
Totalt	78	80	84	80 eller högre	79	
Delindex motivation						Medarbetarundersökningen
Totalt	76	77	77	80 eller högre	78	

Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

Uppdrag 12. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Nämnden ska ge en samordnad, rådgivande, rättssäker, effektiv företagservice och ett gott bemötande i sina kontakter med näringslivet.	Näringslivsprogram	Nöjdare kunder och medarbetare. Ökat förtroende för miljöförvaltningen. Bättre effekt i tillsyn och kontroller. Högre NKI-resultat.
Bidra till utvecklingen av digitala tjänster och arbeta med ett datadrivet beslutsfattande för att säkerställa en enkel, rättssäker och effektiv företagservice för hela näringslivet.	Näringslivsprogram Policy för digital transformation	Förvaltningen möter omvärldens digitala förväntningar genom ökad digital tillgänglighet. Genom förenklad kommunikation och informationsutbyte ger förvaltningen ökad service till invånare och näringsliv. Förenklat informationsutbyte bidrar även till ett produktivt samarbete inom kommunen.

Tabell 9. Nämndens åtgärder till Uppdrag 12. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Uppdrag 13. Stärka Uppsala som evenemangsstad genom att utveckla samverkan för platser för evenemang och upplevelser.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Samverka med andra förvaltningar och bidra med nämndens perspektiv i arbetet med att stärka Uppsala som evenemangsstad.		Nämndens erfarenhet och perspektiv finns med i arbetet med att utveckla Uppsala som evenemangsstad och nämnden förebygger på så sätt problem som annars kan uppstå senare om olämpliga platser väljs.

Tabell 10. Nämndens åtgärder till uppdrag: Stärka Uppsala som evenemangsstad genom att utveckla samverkan för platser för evenemang och upplevelser.

Uppdrag 16. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Delta i internationella, nationella och regionala nätverk inom nämndens sakområden.		Att nämndens verksamhet utvecklas effektivt samt att nämnden bidrar till andras utveckling och är känd för hög kompetens.
Nämnden är medarrangör av nationell konferens i Uppsala om vatten, avlopp och kretslopp (VAK 2025)	Vattenprogram	Kunskapen om vatten, avlopp och kretslopp ökar hos företag och kommunanställda. Uppsala kommun och Uppsalas kompetens synliggörs.

Tabell 11. Nämndens åtgärder till Uppdrag 16. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Uppdrag 23. Stärka samverkan inom kommunen i tidiga skeden av planprocessen för att begränsa VA-taxans kostnadsutveckling.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Medverka i tidiga skeden av planprocessen för att bidra med kunskap inom nämndens tillsynsområden inom vatten och avlopp.		Ökad kvalitet i beslutsunderlag i planprocessen

Tabell 12. Nämndens åtgärder till uppdrag 23: Stärka samverkan inom kommunen i tidiga skeden av planprocessen för att begränsa VA-taxans kostnadsutveckling

Nämndens grunduppdrag

Nämnden utvecklar processer och arbetssätt och tar tillvara på digitaliseringens möjligheter där det går för att skapa en effektivare miljöförvaltning från målgruppens perspektiv. Företag och företagare ska bemötas med bra service med hög tillgänglighet, god förståelse och effektiv handläggning.

Nämnden arbetar för att information och kommunikation med näringslivet ska ske utifrån företagarnas behov och med en helhetssyn. Nämnden arbetar kontinuerligt med att säkerställa att informationen till våra målgrupper är lättillgänglig och lättförståelig och att de enkelt ska kunna lämna synpunkter. Nämnden strävar efter att de som är i kontakt med nämnden ska uppleva verklig nytta av vårt möte och att mötet bidrar till utvecklingen av verksamheter. Vi ska arbeta aktivt med vårt bemötande, vår service och vår tydlighet inom myndighetsuppdraget så att vi uppnår en hög kundnöjdhet.

Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för att bidra till hållbara lösningar för ny bebyggelse inom stad och landsbygd genom att utföra lantmäteriförrättningar och lämna synpunkter i detaljplanarbetet.

Hållbart samhällsbyggande innebär inte bara förtätning av staden utan också utveckling av landsbygden. Kommunen behöver möta utmaningar med buller och luftkvalitet på ett effektivt sätt och stärka och bevara hälsosamma och attraktiva livsmiljöer. Samtidigt ska klimatutsläpp och annan miljöpåverkan minska. Att stärka ekosystemtjänster, biologisk mångfald, anpassa oss till ett förändrat klimat och värna utemiljöns kvaliteter samtidigt som staden förtätas är nyckelfrågor. I den växande staden behövs idrottsplatser, parker och stora skolgårdar för barnen att röra sig på men staden och landsbygden behöver också utvecklas och byggas på ett sådant sätt att det går att röra sig på ett hållbart sätt. Nämnden bevakar följande områden i samhällsbyggnadsprocessen: buller, luftföroreningar, mark- och byggnadsföroreningar, dagvatten, grundvatten, klimatanpassning, avfallshantering, ekosystemtjänster, placering och storlek på skolgårdar och ljusföroreningar. På så sätt bidrar nämnden till att Uppsala stad och landsbygd kan växa på ett hållbart sätt.

Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Kommunala lantmäterimyndigheten: Bidra vid framtagande av detaljplaner.		Bidrag till ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala.
Kommunala lantmäterimyndigheten: Fortsätta och förbättra samarbetet med stadsbyggnadsförvaltningen.		Bidrag till ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala.
Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Bidra med miljö- och hälsoskyddskompetens i stadsbyggnadsprocessen, bygglov, planer och program.	Vattenprogram Handlingsplan för trafikbuller Åtgärdsprogram för kvävedioxid – Uppsala kommuns handlingsplan för Luftkvalitet	En hållbar samhällsplanering med större beredskap för ett förändrat klimat.

Tabell 13. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.

Indikatorer

Tabell 14. Nämndens indikatorer till Fokusmål 2, område Starkt näringsliv och god företagservice.

Indikator	2021	2022	2023	Mål 2027	Jämförvärde Sverige 2023	Källa
Företagarnas uppfattning om kommunens service – miljöskydd (A2030)	70	69	65	80 och över jämförvärde Sverige	71	NKI-mätning (företagare)
Företagarnas uppfattning om kommunens service – hälsoskydd (A2030)	77	68	72	80 och över jämförvärde Sverige	71	NKI-mätning (företagare)
Företagarnas uppfattning om kommunens service – livsmedelskontroll (A2030)	81	80	79	80 och över jämförvärde Sverige	78	NKI-mätning (företagare)
Företagarnas uppfattning om kommunens service – serveringstillstånd (A2030)	81	87	83	80 och över jämförvärde Sverige	76	NKI-mätning (företagare)

Tabell 15. Nämndens indikatorer till Fokusmål 2. Handläggningstid avser tiden från det att ansökan om lantmäteriförrättning har inkommit till dess att beslut om avslutad förrättning har tagits. Överklagandetid samt tid för registrering av förrättningen innefattas inte. Väntetid avser tiden från det att ansökan om lantmäteriförrättning har inkommit till dess att en handläggare utses.

Indikator	2021	2022	2023	Mål	Källa
Lantmäteriförrättningar					
Handläggningstid (veckor)	48	61	70	Minska	Egen uppföljning
Väntetid (veckor)	19	30	40	Minska	Egen uppföljning

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

Uppdrag 27. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.

Växthusgasutsläppen ska minska i den takt som krävs för att ligga i linje med Parisavtalets åtagande. Verksamhetens egen klimatpåverkan ska minska samtidigt som nämnden aktivt verkar för lägre påverkan bland Uppsalas invånare, företag och andra kommunala verksamheter.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Delta i kommunens arbete med klimatbudget.	Miljö- och klimatprogram Energiprogram 2050	Minskad klimatpåverkan.
Uppmuntra anställda inom Uppsala kommunkoncern att cykla mer och på ett säkert sätt.	Handlingsplan för mobilitet och trafik	Ökat cyklande.

Tabell 16. Nämndens åtgärder till Uppdrag 27. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.

Uppdrag 28. Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I tillsynen lyfta in frågor om verksamheternas beredskap och anpassning till ett förändrat klimat.	Miljö- och klimatprogram Program för krisberedskap	Robust samhälle som senast 2040 är anpassat till de klimatförändringar som sker. Ökad medvetenhet hos verksamhetsutövarna om vikten av beredskap och anpassning till ett förändrat klimat.
Den löpande förebyggande tillsynen av verksamhetsutövare/ fastighetsägare med oljeavskiljare fokuseras till riskområde för översvämning. Verksamhetsutövare/ fastighetsägare föreläggs att sanera oljeavskiljare som inte längre är i bruk.	Miljö- och klimatprogram Program för krisberedskap Riskhanteringsplan för Uppsala 2022–2027	Minskad risk för utsläpp av oljeföroreningar.
Kartlägg vilka kritiskt miljö- och hälsopåverkande ämnen som kan förväntas spridas i ekosystemet från förorenade områden (riskklass 1 och 2) vid en översvämning och arbeta med att sprida resultatet av detta.	Miljö- och klimatprogram Program för krisberedskap Riskhanteringsplan för Uppsala 2022–2027	Minskad risk för utsläpp av kritiskt miljö- och hälsopåverkande ämnen.

Tabell 17. Nämndens åtgärder till uppdrag 28: Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat.

Uppdrag 32. Motverka förluster av biologisk mångfald och skydda hotade arter genom sammanhängande livsmiljöer för växter och djur.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Strandskyddstillsyn med fokus vid Flottsund och Ekoln.	Vattenprogram	Goda livsvillkor för djur och växter.

Tabell 18. Nämndens åtgärder till uppdrag 32: Motverka förluster av biologisk mångfald och skydda hotade arter genom sammanhängande livsmiljöer för växter och djur.

Nämndens grunduppdrag

Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för att förbättra våra vattenmiljöer och skydda grundvattnet. För nämnden styr de nationella miljömålen de prioriteringar som behöver göras inom myndighetsuppdraget. Några av de nationella målen som nämnden under de senaste åren arbetat med särskilt fokus på är ingen övergödning, grundvatten av god kvalitet samt levande sjöar och vattendrag. Det innebär till exempel fokus på vatten i tillsynen. Nämnden inventerar och beslutar om utsläppsförbud för enskilda avlopp som inte har tillräcklig efterföljande rening. Detta bidrar till att minska utsläpp av övergödande ämnen och smittoämnen.

Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för giftfria och slutna kretslopp. För nämnden styr de nationella miljömålen de prioriteringar som behöver göras inom myndighetsuppdraget. Ett av de nationella mål som nämnden under de senaste åren arbetat med särskilt fokus på är giftfri miljö. Nämnden bedriver bland annat tillsyn på förorenade områden och miljöfarliga verksamheter. Exempel på några fokusområden i tillsynen är avfallshantering och utsläpp till luft och vatten.

Nämnden har rollen som tillsynsmyndighet för luftkvalitetsfrågor och ansvarar för att säkerställa att övervakningen och hanteringen av luftkvaliteten i kommunen är effektiv och tillräcklig. Övervakningen sker i samarbete med Östra Sveriges Luftvårdsförbund och SLB Analys (Stockholms Luft- och Bulleranalys), där kontinuerliga mätningar och beräkningar används för att följa utvecklingen. En luftmätningsstation är placerad på Kungsgatan nära Resecentrum, en plats som bedöms vara särskilt utsatt för luftföroreningar. Som en del av tillsynsuppdraget granskar nämnden att övervakningen är ändamålsenlig och att åtgärder vidtas när det finns risk för att luftkvalitetsnormerna överskrids. För att förbättra luftkvaliteten krävs insatser som berör både trafik och skötsel av stadens gaturum, där Gatu- och samhällsmiljö-nämnden har ett särskilt ansvar i egenskap av kommunal väghållare. En del av arbetet för bättre luftkvalitet är att identifiera de största utsläppskällorna och vidta riktade åtgärder. Samtidigt spelar också stadsplaneringen en viktig roll. Genom att planera nya byggnader och planera för rörelsemönster som aktivt främjar renare luft kan både staden och dess invånare få en hälsosammare miljö. Nämnden ser att det är viktigt att kommunen arbetar med att långsiktigt säkerställa att stadens luftkvalitet inte bara möter lagstadgade krav utan även uppfyller WHO:s hälsorelaterade riktvärden. Nämnden ser att detta är särskilt prioriterat på platser där barn och unga vistas, exempelvis vid skolor och förskolor. Nämnden bidrar med sin kunskap bland annat vid framtagande av kommunala handlingsplaner.

För att Uppsala kommun ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i krävs att kommunens invånare har tillgång till goda livsmiljöer. Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för att skydda kommunens naturreservat samt för att säkra kommuninvånarnas tillgång till attraktivt och tillgängligt vatten och strandområden med goda livsvillkor för växter och djur. Nämnden har en extra satsning för tryggad allemansrätt och rättssäkert strandskydd. Syftet med tillsynen är att se till att lagstiftningen följs så att allmänhetens tillgång till stranden värnas och växt- och djurlivet skyddas.

Nämndmål: Vi förbättrar våra vattenmiljöer och skyddar grundvattnet

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Bidra till kommungemensamt vattenarbete	Vattenprogram	Skydd av grundvatten, goda vattenmiljöer och hållbart samhällsbyggande
Utföra tillsyn av båtuppläggningsplatser, med fokus på koppar och tributyltenn för att bland annat minska skador på vattenlevande djur.	Handlingsplan för vattenprogrammet	Skydd av grundvatten och goda vattenmiljöer
Bidra vid framtagande av lokala åtgärdsprogram för Björklingeån, Jumkilsån, Sävaån och Olandsån.	Handlingsplan för vattenprogrammet	Skydd av grundvatten och goda vattenmiljöer
Bidra i arbetet att utveckla vägledning för praktisk tillämpning av Riktlinje för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde.	Handlingsplan för vattenprogrammet	Skydd av grundvatten och goda vattenmiljöer
Bidra i framtagande av en släckvattenplan eller motsvarande vägledning för att minimera påverkan från förorenat släckvatten på kommunens dricksvattentäkt.	Handlingsplan för vattenprogrammet	Skydd av grundvatten och goda vattenmiljöer
Inventera verksamheter och förorenade områden inom utvalda områden utifrån Känslighetskartans zoner för att ta fram underlag till projektinriktad tillsyn.	Handlingsplan för vattenprogrammet	Skydd av grundvatten och goda vattenmiljöer
Sammankalla berörda nämnder och bolag för att säkerställa att VA-försörjningen i VA-utredningsområdena utreds.	Handlingsplan för Vattentjänstplan 2024	VA-försörjningen i VA-utredningsområdena utreds.

Tabell 19. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi förbättrar våra vattenmiljöer och skyddar grundvattnet.

Nämndmål: Vi har giftfria och slutna kretslopp

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Tillsyn högfluorerade ämnen (PFAS).	Vattenprogram	En giftfri miljö och skydd av grundvatten.
Minska känsliga gruppers exponering av PFAS i fisk från Fyrisån	Vattenprogram	En giftfri miljö och skydd av grundvatten
Tillsyn förorenade områden.	Vattenprogram Avfallsplan – program för ett cirkulärt Uppsala utan avfall	En giftfri miljö och skydd av grundvatten.
Utreda ansvar för deponier i riskklass 1 och 2 samt utreda förorenings-spridning till vatten från minst fem deponier.	Handlingsplan för Avfallsplan	En giftfri miljö och skydd av grundvatten
Bedriva tillsyn över bygg- och rivningsavfall, matavfall och avfall som faller under producentansvaret.	Handlingsplan för Avfallsplan	Effektiv material- och resurshantering.
Föra dialog kring resurshushållning och cirkularitet vid tillsyn av avfall.	Handlingsplan för Avfallsplan	Effektiv material- och resurshantering.

Tabell 20. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi har giftfria och slutna kretslopp.

Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Tillsyn luftkvalitet och arbete med åtgärdsprogram för luft.	Åtgärdsprogram för kvävedioxid - Uppsala kommuns handlingsplan för Luftkvalitet	Luftkvaliteten förbättras i innerstaden och Uppsala når EU:s luftkvalitetsmål.

Tabell 21. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.

Indikatorer

Tabell 22. Nämndens indikatorer till Fokusmål 3, område Hållbar mobilitet.

Indikator	2021	2022	2023	Mål	Källa
Fordon					
Andel av förvaltningens fordon som kan drivas fossilfritt (A2030)	100 %	100 %	100 %	100 %	Hållbarhetsportalen
Använd förnybar energi, andel	96 %	97 %	97 %	100 %	Hållbarhetsportalen

Tabell 23. Nämndens indikatorer till Fokusmål 3, område Ren luft och giftfri miljö. För att klara miljö kvalitetsnormen under året får antalet dygn med överskridande inte överstiga 35 för PM10 och 7 för NO₂.

Indikator	2021	2022	2023	Mål	Källa
Luftkvalitet i centrala Uppsala					
Antal dygn som mätningar överskrider normvärde för partiklar PM10 (avser mätpunkt i centrala staden)	4	12	11	0	Stockholm Luft- och Bulleranalys
Antal dygn som mätningar överskrider normvärde för kvävedioxid (avser mätpunkt i centrala staden)	2	2	2	0	Stockholm Luft- och Bulleranalys
Livsmedel					
Ekologiska livsmedel i nämndens verksamhet, andel (%) (A2030)	74 %	0 %	0 %	100 %	Miljöbarometern

Tabell 24. Nämndens indikatorer till Fokusmål 3.

Indikator	2021	2022	2023	Mål	Källa
Utförd tillsyn och kontroll					
Enskilt avlopp och områdesskydd, andel av planerat för helår	123 %	77 %	99 %	100 %	Egen uppföljning
Inom miljöskyddsområdet, andel av planerat för helår	92 %	68 %	84 %	100 %	Egen uppföljning

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Uppdrag 34. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Nämnden arbetar med stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetsamverkan. Inom nämndens tillsynsområden genomförs tillsyn inom olika branscher där det finns misstanke om att det kan förekomma illegal verksamhet. Vid tillsynen kontrollerar nämnden ordinarie lagstiftning och rapporterar övrigt som noterats till rätt myndighet. Nämnden genomför även gemensamma tillsynsinsatser i samverkan med andra myndigheter såsom polisen och Arbetsmiljöverket. Tillsyn sker inom områdena miljöskydd, hälsoskydd, livsmedelskontroll och tobakstillsyn.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetsamverkan.	Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggandearbete	Bidrag till att Uppsala kommun ska vara en trygg och säker kommun.

Tabell 25. Nämndens åtgärder till uppdrag 34. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Uppdrag 35. Förhindra att välfärden missbrukas genom att motverka alla former av arbetslivskriminalitet i kommunens verksamheter och hos de leverantörer som anlitas av kommunen.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Genomföra verksamhetsanpassade kunskapshöjande aktiviteter kring välfärdsbrott.	Handlingsplan mot välfärdsbrott	Bidrag till att förebygga välfärdsbrott.
Bidra i arbetet med att förbättra intern nämnd- och bolagsövergripande samverkan inom gemensamma problemområden.	Handlingsplan mot välfärdsbrott	Bidrag till att förebygga välfärdsbrott.
Bidra i arbetet med att utveckla bakgrundskontroll av individer och företrädare för bolag och föreningar inför exempelvis avtalstecknande, utbetalningar, anställning och konsultverksamhet.	Handlingsplan mot välfärdsbrott	Bidrag till att förebygga välfärdsbrott.
Bidra i arbetet med att utveckla arbetssätt för att omhänderta avvikelser med välfärdsbrottskoppling i exempelvis kontroller och uppföljning.	Handlingsplan mot välfärdsbrott	Bidrag till att förebygga välfärdsbrott.
Se över och utveckla internkontrollarbetet för att förebygga välfärdsbrott och otillåten påverkan	Handlingsplan mot välfärdsbrott	Bidrag till att förebygga välfärdsbrott.
Bidra i arbetet med att ta fram en samlad vägledning/rutin för hur Uppsala kommun arbetar mot otillåten påverkan	Handlingsplan mot välfärdsbrott	Bidrag till att förebygga välfärdsbrott.

Tabell 26. Nämndens åtgärder till uppdrag 35. Förhindra att välfärden missbrukas genom att motverka alla former av arbetslivskriminalitet i kommunens verksamheter och hos de leverantörer som anlitas av kommunen.

Uppdrag 38. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta att erbjuda provanställningar/anställningar genom olika typer av arbetsmarknadsåtgärder.		Jobb och företagande – fler etablerar sig på arbetsmarknaden

Tabell 27. Nämndens åtgärder till uppdrag 38. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända.

Uppdrag 43. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Som arbetsgivare verka för en god psykosocial arbetsmiljö.		En god psykosocial arbetsmiljö.

Tabell 28. Nämndens åtgärder till Uppdrag 43. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Uppdrag 46. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Nämnden arbetar för att stärka beredskapen inom miljöskydd, hälsoskydd och livsmedel för att kunna bidra med sina särskilda kunskaper vid extraordinära händelser som en kemikalieolycka, en omfattande smittspridning eller ett extremt skyfall. Nämnden kommer upprätthålla sin funktion för utökad beredskap och säkerställer på så sätt att nämndens kompetens finns tillgänglig dygnet runt. Förvaltningen arbetar aktivt för att utveckla sin krisberedskap och utvecklar också en organisation för höjd beredskap. Förvaltningen deltar i kommunens nätverk för säkerhet och beredskap. På så sätt stärker nämnden sin krisberedskap.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Stärkt beredskap för allvarliga störningar.	Program för krisberedskap	Bidrag till att Uppsala kommun ska vara en trygg och säker kommun.
Stärkt beredskap för höjd beredskap.	Program för krisberedskap	Bidrag till att Uppsala kommun ska vara en trygg och säker kommun.

Tabell 29. Nämndens åtgärder till uppdrag 46. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Nämndens grunduppdrag

Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för att Uppsala ska vara jämlikt och med goda levnadsvillkor för invånarna.

Genom hälsoskyddstillsynen förebygger och identifierar nämnden olägenheter för människors hälsa i inomhusmiljöer, vid besök i offentliga lokaler, bassängbad, idrottsanläggningar och hygieniska verksamheter med mera. Det kan inkludera kontroll av ventilation, lufttemperatur, buller och strålning från radon men även risk för smittspridning. Nämndens tillsyn ställer samma krav oavsett bostadsområde eller sociala förhållanden, vilket bidrar till att skapa förutsättningar för ett jämlikt samhälle. Nämnden kommer bedriva uppsökande hälsoskyddstillsyn i bostäder i områden prioriterade utifrån Uppsala kommuns sociala kompass.

Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för att miljön som barn vistas i under sin utbildning inte innebär risker och olägenheter för barnens hälsa. En hälsosam inomhusmiljö och säker mat påverkar barnens förmåga att ta till sig utbildningen.

Giftfri miljö, god hygien, god luftkvalitet, en hälsosam ljudnivå och välstädade lokaler skapar bättre förutsättningar för lärande. Förvaltningen medverkar i det kommungemensamma projektet för att ta fram en konceptförskola.

Nämnden bidrar inom myndighetsuppdraget till att invånare ska få stöd, vård och omsorg av god kvalitet genom att inom hälsoskyddstillsynen kontrollera att lokaler som Uppsalas invånare vistas för vård och omsorg inte innebär olägenhet för människors hälsa. För att möta utmaningar med förändrat klimat kontrollerar nämnden beredskap för värmeböljor på vård- och omsorgsboende för äldre.

Livsmedelsenheten genomför kontroller av livsmedels- och dricksvattenanläggningar. Livsmedelskontrollens inriktning baseras på Livsmedelsverkets nationella operativa mål och förvaltningens egen branschplanering.

Bruket av alkohol och tobak har en rad negativa följder både för enskilda individer och för samhället i stort. I egenskap av tillsyns- och tillståndsmyndighet enligt bland annat alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter arbetar nämnden för att brukets skadliga följder ska begränsas. Nämndens uppgift är att pröva ansökningar om serveringstillstånd samt att utöva tillsyn över serveringen och försäljningen av alkohol, tobak, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigaretter, receptfria läkemedel och lotter.

Nämndmål: Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Hälsoskydd: Projekt för bättre inomhusmiljö i prioriterade områden.		Minskad risk för olägenhet för människors hälsa. Bidrar till goda livsvillkor och jämlik hälsa.
Hälsoskydd: Samverkan i syfte att bidra till att utveckla och stärka kommunens arbete med pedagogiska lokaler		Mer hälsosam inomhusmiljö i förskola, skola och fritidshem vilket ökar barnens förmåga att tillgodogöra sig utbildningen.
Livsmedelskontroll: Bidra till provtagning inom ramen för den svenska veterinära antibiotikaresistenskontrollen.		Bidrag till SVA:s kartläggning av läget för resistens mot antibiotika i Sverige.
Livsmedelskontroll: Utveckla livsmedelskontrollen så den blir mer verkningsfull.		Konsumenterna får säkra livsmedel, kan lita på vad maten innehåller och informationen om maten är enkel att förstå. Ett mer rättssäkert arbetssätt.
Livsmedelskontroll: Utveckla dricksvattenkontrollen.		Bättre kvalitet på dricksvattnet.
Livsmedelskontroll: Information och rådgivning till de nya livsmedelsföretag som får tillsyn under första verksamhetsåret.	Näringslivsprogram	Konsumenterna får säkra livsmedel, kan lita på vad maten innehåller och informationen om maten är enkel att förstå.

Tabell 30. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.

Indikatorer

Tabell 31. Nämndens indikatorer till Fokusmål 4, nämndmål Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.

Indikator	2021	2022	2023	Mål	Källa
Utförd tillsyn och kontroll					
Inom hälsoskyddsområdet, andel av planerat för helår	84 %	95 %	89 %	100 %	Egen uppföljning
Livsmedelskontroll, andel av planerat för helår	89 %	98 %	99 %	100 %	Egen uppföljning
Tillsyn av serveringstillstånd och detaljhandel, andel av planerat för helår	106 %	105 %	147 %	100 %	Egen uppföljning

Budget 2025

Nämndens driftbudget

	Budget 2025	Budget 2024	Prognos 2024
Taxor och avgifter	69 511	66 270	62 179
Statsbidrag	0	0	0
Försäljning verksamhet	0	0	0
Övriga intäkter	50	50	600
Summa intäkter	69 561	66 320	62 779
Lämnade bidrag	0	0	0
Kommungemensamma fördelade kostnader	-21 462	-21 521	-21 413
Kostnader för arbetskraft	-70 097	-68 143	-65 308
Lokal- och fastighetskostnader	-305	-279	-275
Material	-877	-783	-664
Övriga kostnader	-6 740	-6 362	-6 351
Avskrivningar	0	0	0
Summa kostnader	-99 481	-97 088	-94 011
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0
Summa nettokostnader	-99 481	0,0	0,0
Kommunbidrag fördelat per verksamhet			
Politisk verksamhet (1)	1 683	1 613	1 613
Infrastruktur m.m. (2)	28 237	29 155	29 155
Kultur- och fritidsverksamhet (3)			
Pedagogisk verksamhet (4)			
Vård och omsorgsverksamhet (5)			
Särskilt riktade insatser (6)			
Affärsverksamhet (7)			
Kommunledning och gemensam verksamhet (8)			
Summa kommunbidrag	29 920	30 768	30 768
Resultat	0,0	0,0	0,0

Tabell 32. Nämndens driftbudget.

Nämndens investeringar

	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
Pågående	0	0	0	0	0
Nya objekt	0	0	0	0	0
Summa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tabell 33. Nämndens investeringar.

Bilaga 1 Styrdokument

I denna bilaga finns en sammanställning av de politiskt beslutade planer och program som innehåller mål eller åtgärder riktade till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Kommunala planer och program

- Avfallsplan – program för ett cirkulärt Uppsala utan avfall (KF 2022) och Handlingsplan för Avfallsplan (KS 2022)
- Energiprogram 20250 (KF 2018)
- Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun (KS 2020)
- Handlingsplan mot välfärdsbrott (KS 2023)
- Policy för digital transformation (KF 2020)
- Miljö- och klimatprogram (KF 2022) och Handlingsplan för miljö- och klimatprogram 2022–2025 (KS 2022)
- Näringslivsprogram (KF 2024) och Handlingsplan för näringslivsprogrammet 2024–2027 (KS 2024)
- Program för krisberedskap och civilt försvar (KF 2023)
- Program för mobilitet och trafik (KF 2022) och Handlingsplan för mobilitet och trafik (KS 2021)
- Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete (KF 2022) och Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021–2030 (KS 2021) och Handlingsplan för Gränby, Kvarngärdet och Löten 2024–2030 (KS 2023)
- Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning (KS 2016)
- Program för äldrevänlig kommun (KF2020)
- Vattenprogram för Uppsala kommun (KF 2021) och Handlingsplan för Vattenprogrammet 2024–2026 (KS 2024)
- Vattentjänstplan 2024 (KF 2023) och Handlingsplan för Vattentjänstplan 2024 (KF 2023)
- Åtgärdsprogram för kvävedioxid – Uppsala kommuns handlingsplan för Luftkvalitet (KF 2022)

Planer beslutade av statliga myndigheter

- Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken
- Sveriges Nationella kontrollplan för livsmedelskedjan
- Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027 Norra Östersjöns vattendistrikt
- Länsstyrelsen: Riskhanteringsplan för Uppsala 2022–2027

Bilaga 2 Uppföljningsplan

Nämndens uppföljning

Uppföljningsarbetet är en del i nämndens systematiska arbete för att kontrollera och förbättra kvaliteten inom nämndens ansvarsområden. Nämndens uppföljning utgår från följande förhållningssätt:

- Nyttan av uppföljningen ska överträffa kostnaderna för den, även om en strikt ekonomisk kalkyl inte kan tas fram.
- Uppföljningen ska utgå från tillförlitliga och dokumenterade källor.
- Uppföljningen ska sträva efter att synliggöra och analysera skillnader och därmed upptäcka var det kan finnas förbättringspotential. Skillnader kan vara mellan män och kvinnor, mellan barn, unga och vuxna eller mellan geografiska områden.

Verksamhetsplan

Vid varje delårsuppföljning och vid årsbokslutet bedömer nämnden i vilken mån den bidragit till att förverkliga kommunfullmäktiges fokusmål, kommunfullmäktiges uppdrag och nämndens egna mål. Bedömningen baseras på uppföljningen av nämndens åtgärder och grunduppdrag och – där det är möjligt och lämpligt – även med stöd av indikatorer.

Internkontrollplan

Vid varje delårsuppföljning följer nämnden upp vissa utvalda kontrollmoment. En uppföljning av hela internkontrollplanen görs i samband med årsbokslutet.

Budget

Nämnden följer upp sitt ekonomiska läge kontinuerligt under året och redovisar ett periodiserat resultat månadsvis. Detta innebär att nämnden varje månad (februari-november utom juni) jämför det ackumulerade resultatet med budget och gör en helårsprognos. Alla kostnader och intäkter ska så långt som möjligt belasta rätt period för att ge rättvisande information om nämndens ekonomiska läge. En fördjupad uppföljning per verksamhetsområde och delverksamhet sker per mars, per augusti samt i årsbokslut. Den ekonomiska uppföljningen redovisas till nämnden på minst samma nivå som i budget. I de fall uppföljningen visar avvikelser mot förväntat resultat, ska nämnden besluta om åtgärder.

Uppföljning från centrala myndigheter

Stor del av nämndens verksamhet inom grunduppdraget följs även upp av centrala myndigheter inom respektive sakområde. Rapportering sker årligen till Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen och Vattenmyndigheterna.

Nämndens verksamhet revideras av kommunrevisionen. Länsstyrelsen och Lantmäteriet är tillsynsmyndigheter för verksamheten.

Bilaga 3 Åtgärder med särskilt fokus på omställning och nyskapande

Nämndens åtgärd	Beskriv hur arbetet med åtgärden inkluderar nyskapande	Förväntade effekter av åtgärden
Bidra till utvecklingen av digitala tjänster och arbeta med ett datadrivet beslutsfattande för att säkerställa en enkel, rättssäker och effektiv företagservice för hela näringslivet.	Nämnden förbereder för att införa Power BI för att på ett effektivt sätt få tillgång till dataunderlag för verksamhetsstyrning och beslut.	Förvaltningen möter omvärldens förväntningar genom ökad digital tillgänglighet. Genom förenklad kommunikation och informationsutbyte ger förvaltningen ökad service till invånare och näringsliv. Förenklat informationsutbyte bidrar även till ett produktivt samarbete inom kommunen.
Medverka i kommunens gemensamma projekt rörande en gemensam digital assistent för offentlig sektor (Svea)	Innovationsprojektet drivs som ett lärandeprojekt och faciliteras av AI Sweden. I initiativet ingår ett trettiotal offentliga organisationer. Först ut i Uppsala kommun att träna och testa Svea är Miljöförvaltningen. Förvaltningen kommer utforska om assistenten kan vara ett stöd till inspektörer i avloppsrelaterade handlägningsprocesser.	Ökad förståelse för var en språkmodell liknande Svea kan tillämpas för att göra skillnad. Ökad effektivitet och bättre kvalitet i administrativa och textrelaterade arbetsuppgifter. Frigörande av tid för värdeskapande och mellanmänniskt arbete i verksamheten.

Tabell 34. Nämndens åtgärder med särskilt fokus på omställning och nyskapande.

Bilaga 4 Tillsynsplan enligt miljöbalken

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är tillsyns- och prövningsmyndighet för Uppsala kommuns tillsyn enligt miljöbalken (1998:808). Enligt Miljötillsynsförordningen (2011:13) ska en operativ tillsynsmyndighet för varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan för tillsynen enligt miljöbalken. Tillsynsplanen baseras på nämndens tillsynsregister och behovsutredning 2025–2027 för avdelningarna miljöskydd, hälsoskydd och enskilt vatten och avlopp och områdesskydd, som beslutades av nämnden 17 maj 2024 (dnr MHN-2024-00209).

Tillsynsbehovsutredningen utgår från en bedömning av risken för olägenhet för människors hälsa och miljön för varje bransch som omfattas av nämndens tillsynsansvar. Riskbedömningen utgår från miljöbalkens krav och de nationella miljökvalitetsmålen har använts för att konkretisera dessa. Utifrån riskbedömningen har behovet av tillsynsbesök, tillsynskontakter och behovet av uppföljande tillsyn för varje bransch uppskattats.

Behovsutredningen visar att det finns ett samlat tillsynsbehov för nämnden under perioden 2025–2027 på cirka 102 000 timmar. Dessa fördelas på styrd, behovsprioriterad, händelsestyrd och skattefinansierad tid enligt Sveriges kommuners och regioners förslag på indelning av tillsynen. Styrd tillsyn motsvaras främst av tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter. Sammanlagt har nämnden tillsyn på cirka 2 700 verksamheter och bortemot 26 000 fastigheter (hushåll). Hur tillsynsbehovet fördelar sig beskrivs i tabellen nedan:

Tabell 35. Sammanställning av resursbehovet i timmar, per avdelning.

Tillsynsbehov 2025 (timmar)	Miljöskydd	Hälsoskydd	VA och områdesskydd
Styrd tid	3 250	2 140	0
Händelsestyrd tid	5 240	3 840	5 910
Behovsprioriterad tid	3 220	3 400	4 610
Skattefinansierad tid	730	650	850
Summa	12 440	10 020	11 360

Tillsynen enligt miljöbalken finansieras i huvudsak via avgifter. Timavgiften för miljöbalkstillsynen är beslutad av kommunfullmäktige till 1 428 kronor per timme. Riskbedömningen av varje tillsynsbransch i tillsynsbehovsutredningen ligger till grund för vilket behov av tillsyn som branschen har och utgör därmed underlag till vilken avgift som varje verksamhetsutövare får betala. Avgiften för respektive tillsynsobjekt bestäms utifrån branschens bedömda tillsynsbehov. Avgifterna för tillsyn regleras i taxebilaga 1 och 2 till taxa inom miljöbalkens, kontrollförordningens, marknadskontrollförordningens samt strålskyddslagens områden. Taxebilagorna fastställdes av kommunfullmäktige 4 november 2024.

Verksamheter med styrd tillsyn samt vissa verksamheter med behovsprioriterad tillsyn betalar en årlig avgift. Övriga verksamheter betalar timavgift. Tillkommande tillsynstid på grund av avvikelser eller större risker i enskilda verksamheter än förväntat debiteras med timavgift i efterhand. I tillsynsplanerna nedan har nämnden inkluderat alla verksamheter med årlig tillsynsavgift i den styrda tillsynen för att kunna följa upp och redovisa tillsynstiden.

Miljöskydd

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken till skydd för miljön. Tillsynen är en viktig del i arbetet med att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Tillsynen omfattar ett stort antal olika typer av verksamheter så som lantbruk, bioteknik (Life Science) fordonsservice, avloppsreningsverk, bergtäkter och förbränningsanläggningar.

Fokus i tillsynen 2025 är att:

- Leverera tillsyn till de verksamheter som ska ha tillsyn 2025 utifrån behovsutredningen.
- Arbeta med förorenade områden, identifiera ansvariga för förorenade områden och förelägga om markundersökningar och slutligen efterbehandling.
- Samverka med andra myndigheter kring tillsyn av misstänkt illegal verksamhet och genomföra egen tillsyn på miljöfarliga verksamheter för att upptäcka misstänkt illegal verksamhet.
- Utveckla arbetet och kunskapen kring PFAS-föreningar i mark och vatten och fortsätta arbetet med källspårning av PFAS.
- Genomför kontroll enligt marknadskontrollförordningen.
- Bidra i kommunens övergripande arbete med att förbättra kommunens vattenmiljöer.
- Delta i förvaltningens och kommunens arbete med plan- och bygglov genom att svara på remisser.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Den nationella tillsynsstrategin anger flera tillsynsområden och fokusområden som berör miljöskydd. De tillsynsområden som är aktuella för miljöskydd är förorenade områden, avfall, miljöfarlig verksamhet och kemikalier. De fokusområden som berörs är bland annat tillsyn av förorenade områden med riskklass 1 och 2, anmälan om avhjälpandeåtgärd enligt § 28 i FMH, illegal avfallshantering, återvinning av avfall så att det upphör att vara avfall, växtnärläckage från jordbruk och hästgårdar, energihushållning, Reach och biocider. Avdelningen har tagit hänsyn till den nationella strategin och dess fokusområden i tillsynsplaneringen.

Miljöskydd	Planerad tillsyn 2025
Tillsyn miljöfarliga verksamheter inklusive tillsynsskuld (årlig avgift)	2 800 timmar
Tillsyn köldmedia (årlig avgift)	700 timmar
Tillsyn miljöfarliga verksamheter inklusive uppföljande tillsyn (timavgift)	3 000 timmar
Tillsyn med kommunbidrag	890 timmar
Inkommande ansökningar och anmälningar (timavgift)	1 000 timmar
Klagomål och incidentrapporter (timavgift)	180 timmar
Klagomål och incidentrapporter (kommunbidrag)	270 timmar
Myndighetsservice, remisser och övrigt myndighetsarbete (kommunbidrag)	2 935 timmar
Förvaltningsgemensamma utvecklingsprojekt (kommunbidrag)	488 timmar
Totalt	12 263 timmar
<i>Planerade årsarbetare*</i>	<i>15,4 årsarbetare</i>

**exklusive avdelningschef och avdelningsadministratör (1,25 åa)*

Hälsoskydd

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken och strålskyddslagen till skydd för människors hälsa. Tillsynen syftar till att förhindra att människor blir besvärade eller sjuka av inomhusmiljön eller bristfällig hygien. Tillsynen är riskbaserad och fokuserar på vardagsmiljön för känsliga grupper, som barn, unga och äldre samt verksamheter med ökad risk på grund av till exempel stickande eller skärande inslag. Det innebär bland annat tillsyn av förskolor, skolor, vårdlokaler, bassängbad och tatuerare.

Fokus i tillsynen 2025 är att:

- Leverera tillsyn till de verksamheter som ska ha tillsyn 2025 enligt behovsutredningen.
- Fortsätta och utveckla samarbetet med de aktörer som är viktiga för inomhusmiljön i skolor, fritidshem, förskolor och vårdboenden.
- Utifrån vår roll som tillsynsmyndighet bidra i arbetet med luftkvalitet.
- Samverka med andra myndigheter kring tillsyn av misstänkt illegal verksamhet.
- Fortsätta en förstärkt tillsyn av radon i flerbostadshus, skolor och förskolor.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Den nationella tillsynsstrategin anger fyra fokusområden för tillsynsområdet hälsoskydd. De utpekade fokusområden i strategin för 2022–2025 är inomhusmiljö i bostäder, likvärdig tillsyn av yrkesmässigt hygienisk verksamhet, bassängbad samt inomhusmiljö och egenkontroll i förskola och skola med extra fokus på städning.

Avdelningen har tagit hänsyn till den nationella strategin och dess fokusområden i tillsynsplaneringen med målet att uppfylla de angivna effektmålen genom tillsyn på till exempel skolor, förskolor, bassängbad och hygieniska verksamheter.

Tillsynsplan 2025

Hälsoskydd	Planerad tillsyn 2025
Tillsyn av objekt med årlig avgift	3100 timmar
Tillsyn av objekt med timavgift (förebyggande och uppföljande), varav 580 timmar radontillsyn flerbostadshus	2000 timmar
Tillsyn med kommunbidrag (tillsynsprojekt)	598 timmar
Klagomål (700 h kommunbidrag och 230 h timavgift)	930 timmar 230 ärenden
Inkommande ansökningar och anmälningar (timavgift)	434 timmar
Förvaltningsgemensamma utvecklingsprojekt (kommunbidrag)	286 timmar
Myndighetservice, remisser och övrigt myndighetsarbete. Ej klagomål	2314 timmar
Totalt	9662 timmar
<i>Planerade årsarbetare*</i>	<i>11,8 årsarbetskrafter</i>

**exklusive avdelningschef och avdelningsadministratör (1,25 åa)*

Enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd

Nämnden utför tillsyn enligt miljöbalken på små avloppsanläggningar, dimensionerande för upp till 200 personer. Syftet är att minska övergödningen och uppnå god ekologisk status i sjöar och vattendrag. Tillsynen bidrar också till renare grundvatten och bättre dricksvattenkvalitet.

Nämnden utför också tillsyn på områdesskydd. I Uppsala är det strandskydd och kommunala naturreservat. Tillsynen av strandskydd syftar till att trygga allmänhetens tillgång till stränder och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv. Tillsynen av naturreservaten syftar till att kontrollera att reservatsföreskrifterna följs.

Nämnden har en viktig roll som remissinstans inför förhandsbesked och bygglov på landsbygden och nya detaljplaner.

Nämnden har också en viktig stödjande roll till kommunens huvudman, Uppsala Vatten, vid planering för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp genom sin expertkunskap om enskilt VA.

Övergripande prioriteringar 2025 är att:

- utöva tillsyn av små avlopp med tillstånd före miljöbalken
- utöva tillsyn av små och mellanstora reningsverk
- utöva tillsyn av strandskydd
- handlägga inkommande ansökningar om tillstånd för enskilt avlopp
- handlägga inkommande ansökningar inom områdesskydd
- handlägga bygglovsremisser och planremisser.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken 2022–2025

Små avlopp är ett av fokusområdena i den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken. Effektmålet är att de små avloppsanläggningarna ska ha liten påverkan på

miljö och hälsa. Ett sätt att nå det är att tillsynen av små avloppsanläggningar blir bättre anpassad till avloppsanläggningens geografiska placering och tekniska lösning. Den tillsyn som bedrivs idag bygger ungefär på samma princip. Nämnden behöver förbereda riskklassning av alla små avlopp i kommunen inför riskbaserad tillsyn enligt Havs- och vattenmyndighetens vägledning.

Tillsynsplan 2025

Enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd	Planerad tillsyn 2025
Tillsyn av avlopp med årlig avgift (reningsverk 25–200 pe)	63 timmar
Tillsynsprojekt med timavgift	2 151 timmar
Tillsynsprojekt med kommunbidrag	1 971 timmar
Inkommande ärenden med timavgift	3 367 timmar
Förvaltningsgemensamma utvecklingsprojekt (kommunbidrag)	300 timmar
Myndighetsservice, remisser och övrigt myndighetsarbete.	2 620 timmar
Totalt	10 472 timmar
<i>Planerade årsarbetare*</i>	<i>13,3 årsarbetskrafter</i>

**exklusive avdelningschef (1 åa)*

Bilaga 5 Plan för marknads kontroll på kemikalieområdet

Ansvar för tillsyn av varor, kemiska produkter och bekämpningsmedel (nedan benämndt produkter) som släpps ut på marknaden uppdelat mellan kommuner, länsstyrelser och Kemikalieinspektionen. Utöver dessa finns det även andra myndigheter med visst tillsynsansvar. Tillsyn på kemikalieområdet kan bedrivas som miljöbalkstillsyn, marknads kontroll enligt marknadskontrollförordningen (EU) 2019/1020 eller kontroll enligt kontrollförordningen (EU) 2017/625. Dessa är delvis överlappande men om ett krav kan kontrolleras genom både miljöbalkstillsyn och marknads kontroll ska det kontrolleras som marknads kontroll, i enlighet med principen om EU-rättens företräde.

Marknads kontrollen på kemikalieområdet sker huvudsakligen inom tre olika områden:

- Kontroll av bekämpningsmedel
- Kontroll av kemikalier i varor
- Kontroll av kemiska produkter som inte är bekämpningsmedel

Kommunen ansvarar för marknads kontroll av verksamheters rutiner och de produkter och varor som verksamheterna ej är primärleverantör för. Kemikalieinspektionen ansvarar för marknads kontroll av primärleverantörer. Primärleverantörer är företag som tillverkar eller för in kemiska produkter, varor eller bekämpningsmedel till Sverige och säljer dessa vidare. Som tillverkare räknas även företag som sätter sitt namn på produkter köpta från andra svenska leverantörer. Följande är kemikalieinspektionens exempel på kontroller som nämnden kan göra hos verksamheter och de produkter verksamheten ej är primärleverantör för:

Kontroll	Relaterad lagstiftning
Kontroll av produktens innehåll/kemiska analyser	Begränsningsregler i Reach, pops och rohs
Märkning och förpackningskrav för varor och kemiska produkter	Märkningsregler i rohs, CLP, BPR, Reach, VOC, Detergentförordningen
Godkännandekrav för biocidprodukter som omfattas av EU:s biocidförordning	BPR art 17 (godkännandekrav)
Informationskrav kopplat till produkten ex reklamregler för kemiska produkter och biocidprodukter samt att kunna informera konsumenter på förfrågan inom 45 dagar för varor och biocidbehandlade varor.	CLP art 48 (reklam) BPR art 72 (reklam) Reach art 33 (informationsplikt för kandidatförteckningsämnen) BPR art 58 (informationsplikt, behandlade varor)
Krav på att lämna säkerhetsdatablad till yrkesmässiga användare	Reach art 31 (säkerhetsdatablad)

Prioriteringar i kontrollen

Under 2025 prioriteras kontroller inom ramen för kemikalieinspektionens samverkansprojekt.

Mål med kontrollen

Marknadskontroll syftar till att säkerställa att produkter överensstämmer med de EU-rättsakter som finns uppräknade i bilaga 1 till marknadskontrollförordningen. Marknadskontrollförordningen ska dock inte användas vid kontroll av samtliga krav som finns i dessa rättsakter. Krav i rättsakterna som inte är direkt kopplade till produkter ska inte kontrolleras enligt marknadskontrollförordningen utan utgör miljöbalkstillsyn.

Marknadskontroll på kemikalieområdet ingår i den nationella tillsynsstrategin som omfattar perioden 2022–2025. De tre fokusområdena på tillsynsområdet för kemikalier som pekas ut i strategin är:

- Biocider – tillsyn av biocidprodukter och behandlade varor i butiksledet
- CLP – tillsyn av kemiska produkter i butiksledet
- Reach – tillsyn av kemiska produkter hos nedströmsanvändare och varor/kemiska produkter i butiksledet.

Finansiering av kontrollen

Tillsynen finansieras via avgifter enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige.

Kompetens

Kemikalieinspektionen är den huvudsakliga vägledande myndigheten inom området. Kompetensutveckling inom området sker genom utbyte av erfarenheter med andra kommuner, egen inläsning samt deltagande i utbildningar och seminarier som erbjuds av kemikalieinspektionen.

Kontrollplan 2025

Under 2025 genomförs planerad marknadskontroll med fokus på CLP och biocidbehandlade varor.

Marknadskontroll	Mål för 2025
Planerad egen marknadskontroll	5–10 ärenden 25–50 timmar
Planerad marknadskontroll inom ramen för årligt samverkansprojekt	5–10 ärenden 25–50 timmar
Händelsestyrd marknadskontroll	0–10 timmar
Rapportering till kemikalieinspektionen	5 timmar
Totalt	65 – 130 timmar
<i>Planerade årsarbetskrafter</i>	<i>0,1 årsarbetskrafter*</i>

* Resurser som behövs för marknadskontroll inkluderas i tillsynsplanen för miljöskydd.

Bilaga 6 Årsplan för livsmedelskontrollen 2025

Livsmedelskontroll

Nämnden ska genom regelbundna kontroller säkerställa att Uppsalas livsmedelsföretag uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen. Syftet är att konsumenten ska få säkra och korrekt märkta livsmedel. Kontrollen ska vara professionell, verkningsfull och ändamålsenlig för konsumenternas och företagens bästa. En bra kontroll bidrar till att konsumenterna får säkra livsmedel som de kan lita på, att företagen har tilltro till kontrollen, upplever den som meningsfull och att samverkan med andra berörda kontrollmyndigheter är god.

Fokus i kontrollen 2025

- Att planen för planerad kontroll genomförs
- Utföra kontroll av de operativa mål¹ som berör Uppsala
- Utredda/upptäcka livsmedelsfusk och samverka mot illegal verksamhet
- Genomföra gemensam provtagning enligt plan tillsammans med Mitt miljösamverkan
- Genomföra provtagning gällande förekomst av antibiotikaresistenta bakterier i kött från gris och kött från nöt
- Delta i nationella arbetsgrupper inom kosttillskott och dricksvatten
- Utveckla livsmedelskontrollen så att den blir mer verkningsfull
- Handlägga RASFF², klagomål och misstänkta matförgiftningar
- Information och aktiv rådgivning till livsmedelsföretag som får tillsyn under sitt första verksamhetsår
- Fortsätta utveckla arbetssätt för efterhandsdebitering av livsmedelskontroll
- Utveckla arbetssätt för och påbörja användning av digital kontroll

Nationell strategi för kontroll i livsmedelskedjan

De gemensamma målen för den offentliga livsmedelskontrollen i Sverige finns i den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP). Det finns fyra övergripande mål och till varje övergripande mål finns en önskad effekt.

Livsmedelsverket har fastställt 20 operativa mål för livsmedelskontrollen 2023–2025, varav 17 berör de kommunala kontrollmyndigheterna, som bryter ner och konkretiserar de övergripande målen inom områdena:

- Säkert dricksvatten
- Mikrobiologiska risker
- Kemiska risker
- Information i livsmedelskedjan

Nämnden utför kontroll av de operativa målen och bidrar på så sätt till en likvärdig och riskbaserad kontroll.

¹ Operativa målen är en del av den nationella kontrollplanen för Sverige

² RASFF är EU:s system för snabb varning om livsmedel som utgör eller kan antas utgöra en risk för människors hälsa

Kontroll 2025

I Uppsala kommun finns ca 1850 livsmedelsanläggningar. Under 2025 planeras resurserna att fördelas enligt nedanstående:

Livsmedel	Mål för 2025 (antal besök/kontrolltimmar)
Planerade kontrollbesök	1050 besök/4200 timmar
Kontrollbesök på nya anläggningar	200 besök/900 timmar
Uppföljande kontroll	600 timmar
Inkommande registreringar	200 ärenden/300 timmar
Avregistreringar	200 ärenden
Matförgiftningsärenden	300 ärenden
RASFF och produktåterkallelser	50 ärenden
Övriga klagomålsärenden	100 ärenden
Kontrollbesök med anledning av klagomål	75 timmar
Planerade årsarbetare*	11,6 årsarbetskrafter**

*exklusive avdelningschef (0,7 åa)

**inkluderar resurser för kontroll av ABP och FCM

Bilaga 7 Kontrollplan animaliska biprodukter och foder

Ansvar för kontroll av animaliska biprodukter och foder delas mellan kommunen, länsstyrelsen, Livsmedelsverket och Jordbruksverket. Exempel på animaliska biprodukter är kadaver, naturgödsel och styckningsspill eller avfall från en köttdisk i en livsmedelsbutik.

Nämnden ansvarar för kontroll inom följande områden:

- Nedgrävning av animaliska biprodukter
- Kompostering av matavfall när detta inte görs i en av Jordbruksverket godkänd komposteringsanläggning
- Förvaring av animaliska biprodukter i primärproduktionen
- Förbränningsanläggningar som förbränner animaliska biprodukter i primärproduktionen
- Användning av organiska gödningsmedel, naturgödsel i primärproduktionen
- Utlämnande och transport av matavfall på livsmedelsanläggningar
- Förvaring, hantering och utlämnande av animaliska biprodukter som uppstår på livsmedelsanläggningar där kommunen har tillsynsansvar för livsmedelshanteringen.

Kontroll av animaliska biprodukter som ligger inom miljöinspektörernas tillsynsområde, exempelvis kontroll av förvaring av animaliska biprodukter i primärproduktionen utförs samtidigt som planerad miljöbalktillsyn.

Kontroll av animaliska biprodukter inom livsmedelsverksamheter sker projektbaserat. Då Uppsala kommun inte har några livsmedelsverksamheter med större risker gällande animaliska biprodukter sker kontrollen i liten omfattning. Under 2025 utförs kontroller av animaliska biprodukter i första hand på livsmedelsbutiker som styckar och förpackar animalier.

Prioriteringar i kontrollen

Kontrollen prioriteras till de verksamheter där riskerna är som störst i första hand.

Mål med kontrollen

Målet med kontrollen är att förhindra smittspridning och ha en god fodersäkerhet. Kontroll av animaliska biprodukter ingår i två av de operativa målen i den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan för 2022–2025:

Mål 1: Alla kontrollmyndigheter utför riskbaserad kontroll och följer upp att avvikelser åtgärdas. I målet ingår att alla behöriga kontrollmyndigheter tar fram en årlig plan för sin riskbaserade kontroll av animaliska biprodukter.

Mål 2: Kontrollmyndigheterna har verktyg och förutsättningar för att genomföra riskbaserad offentlig kontroll. I målet ingår bland annat att respektive kontrollmyndighet ska ha register över de verksamheter som ska kontrolleras och att dessa uppdateras årligen.

Finansiering av kontrollen

Tillsynen finansieras via avgifter enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige.

Kompetens

Kompetensutveckling inom området sker genom utbyte av erfarenheter med andra kommuner samt via egen inläsning. Jordbruksverket är vägledande myndighet inom området.

Kontrollplan 2025

Animaliska biprodukter och foder	Typ av kontroll	Avdelning	Planerad kontroll 2025
Nedgrävning av häst	Händelsestyrd kontroll	Miljöskydd	0–5 ärenden 0–10 timmar
Förvaring av animaliska biprodukter i primärproduktionen och nedgrävning (kadaverhantering)	Planerad kontroll	Miljöskydd	20–50 ärenden 5–20 timmar
Nedgrävning av vilt	Händelsestyrd kontroll	Miljöskydd	0–5 ärenden 0–10 timmar
Ansökningar gällande kompostering	Händelsestyrd kontroll	Hälsoskydd	70 ärenden 35 timmar
Utlämnande och transport av matavfall från livsmedelsanläggningar	Händelsestyrd kontroll	Livsmedel	0–5 ärenden 0–5 timmar
Hantering av animaliska biprodukter på livsmedelsanläggningar	Planerad kontroll	Livsmedel	5 ärenden 5–10 timmar
Användning av andra organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel än naturgödsel	Planerad kontroll	Miljöskydd	5–20 ärenden 1–5 timmar
Klagomål	Händelsestyrd kontroll	Livsmedel, miljöskydd, hälsoskydd	0–20 timmar
Rapportering till Jordbruksverket		Livsmedel, miljöskydd, hälsoskydd	10 timmar
Totalt			56–125 timmar
<i>Planerade årsarbetskrafter*</i>			<i>0,1 årsarbetskrafter*</i>

**Merparten av ABP-kontrollen utförs i samband med annan tillsyn och kontroll och de resurser som behövs för kontroll av ABP inkluderas i tillsynsplanerna för miljöskydd och hälsoskydd samt i årsplan för livsmedelskontrollen.*

Bilaga 8 Tillsynsplan enligt alkohollagen

Alkohollagen är en skyddslagstiftning som syftar till att begränsa alkoholens skadeverkningar. En viktig del i detta är den yttre tillsyn som genomförs av miljöförvaltningen. Tillsynen syftar till att kontrollera att alkohollagens regelverk följs.

Yttre tillsyn på serveringsställen med serveringstillstånd

Vid tillsynen på serveringsställen med serveringstillstånd kontrolleras framför allt att varje serveringsställe arbetar aktivt med att hålla god ordning och nykterhet i lokalen. Med detta menas bland annat att det ska finnas en fungerande ålderskontroll, att alkoholdryck ska serveras återhållsamt och att märkbart berusade gäster ska avvisas från serveringsstället. Tillsynsbesöken ger kommunen möjlighet att upptäcka och påtala missförhållanden i dialog med verksamhetsutövaren. Besöken bedöms utöver detta ha en preventiv effekt på alkoholservingen.

Besöken ska i möjligaste mån ske när mest alkohol serveras och när antalet gäster förväntas vara högst. Detta innebär att en stor del av besöken sker under sen kvälls- eller nattetid.

Behovet av tillsyn för varje serveringsställe bestäms enligt riktlinjer som fastslogs 2008. Dessa riktlinjer tar hänsyn till bland annat serveringsställets serveringstid och inriktning och placerar varje serveringsställe i en tillsynsklass. Serveringsställen med sena serveringstider, där en stor andel gäster förväntas dricka alkohol i berusningssyfte, placeras i en tillsynsklass med fler tillsynsbesök per år enligt nedanstående tabell.

Tillsynsklass	Exempel på serveringsställen	Antal tillsynsbesök
1	Nöjeskrogar	4 gånger per år
2	Pubar	2 gånger per år
3	Matrestauranger med sena serveringstider	1 gång per år
4	Matrestauranger	1 gång vart annat år
5	Slutna sällskap ³	Vid behov

Samtliga placeringar i tillsynsklass revideras inför varje nytt kalenderår. Placeringen är dock inte statisk utan revideras även löpande under året om ett serveringsställe till exempel byter inriktning eller öppettider eller om det av annan anledning bedöms finnas ett ökat eller minskat tillsynsbehov. Uppföljning av att serveringsställen får minst det antal besök som anges följs upp löpande under året.

Detta ger ett tillsynsbehov kring cirka 300 besök på helåret 2025.

Tillsyn av folkölsförsäljning

Vad gäller tillsyn av folkölsförsäljning ska enligt plan varje försäljare få besök vartannat år. Totalt finns 115 registrerade försäljare i Uppsala kommun vilket innebär cirka 57

³ Tillstånd för slutet sällskap gäller för antingen festvåningar eller föreningslokaler. Tillsyn vid sådana serveringsställen är ofta svåra att planera eftersom de inte har regelbunden verksamhet. När de nyttjas är de inte öppna för allmänheten och annonsering/marknadsföring sker endast till den slutna kretsen.

besök per år. De flesta som säljer folköl säljer också tobak och i normalfallet samordnas dessa besök.

Yttre tillsyn – en del i helheten

En tillsynsplan enligt alkohollagen behandlar främst den yttre tillsynen. Dock utgör yttre tillsynen endast ca 10 procent av tillståndsenhetens arbetstid. Av det samlade tillsynsarbetet är den yttre tillsynen ett komplement till förebyggande tillsynsarbete och inre tillsyn. Till förebyggande tillsyn räknas information, rådgivning och utbildning. Exempelvis anordnar miljöförvaltningen årligen utbildningar i ansvarsfull alkoholserving. Till det förebyggande arbetet räknas även samverkande möten med polis och andra aktörer.

Inre tillsyn

Inre tillsyn är kontroll och uppföljning av tillståndshavares personliga och ekonomiska förhållanden. Det sker bland annat genom remisser till Polisen samt genom löpande bevakning med kreditupplysningstjänster. Varje tillståndshavare med stadigvarande tillstånd granskas i den inre tillsynen årligen.

Tillståndsenhetens resurser

Tillståndsenheten har 2025 totalt 6,8 årsarbetskrafter (inklusive 0,3 årsarbetskraft avdelningschef) som arbetar med tillsyn och tillståndsgivning enligt alkohollagen samt övriga uppgifter på tillståndsenheten. Resurserna bedöms vara tillräckliga för att uppnå den planerade tillsynen.

Bilaga 9 Hållbarhetsperspektiven och de nationella miljökvalitetsmålen

Hållbarhetsperspektiven

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bidrar genom tillsyn, kontroller och förrättningar till de tre hållbarhetsperspektiven: social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Ekologisk hållbarhet

Fyra av förvaltningens verksamhetsområden arbetar utifrån miljöbalken och bidrar tydligt till ekologisk hållbarhet.

Miljöskydd omfattar tillsyn och prövning av miljöfarliga verksamheter och bidrar till att minska utsläpp av miljöfarliga ämnen. Tillståndsprövning och tillsyn av vatten och avlopp bidrar till minskad övergödning och skydd av grund- och dricksvattnet. Områdesskydd omfattar tillsyn av strandskydd och naturreservat och bidrar till att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten samt att trygga allas tillgång till stränder och andra naturområden. Samhällsbyggnad och miljöövervakning bidrar till en hållbar stadsplanering och landsbygdsutveckling och övervakar luftkvaliteten i kommunen.

Social hållbarhet

Social hållbarhet omfattar mänskliga rättigheter med exempelvis förvaltningens ansvar som arbetsgivare och vårt ansvar att som kommunal myndighet säkerställa demokratiska värden. En särskild aspekt av mänskliga rättigheter är barns rättigheter eftersom barn är extra skyddsvärda.

Arbetsgivaransvaret bidrar till att ge medarbetarna möjlighet att utvecklas i arbetet och skapa balans mellan arbete och fritid. Arbetsvillkor, arbetsmiljö och personsäkerhet är viktiga frågor och vi värderar jämställdhet, mångfald och fackliga rättigheter.

Förvaltningens myndighetsutövning säkerställer demokratiska värden såsom rättssäkerhet och likhet inför lagen. Myndighetsservicen bidrar till att uppfylla nämndens serviceskyldighet och upprätthålla offentlighetsprincipen genom tillgång till allmänna handlingar och att ge råd och service till medborgarna.

Huvuddelen av förvaltningens verksamhetsområden bidrar till att säkra människors hälsa. Miljöskydd bidrar till att minska utsläpp av miljöfarliga ämnen. Hälsoskydd bidrar till en hälsosam miljö och hälsa för barn, unga och äldre genom tillsyn av förskolor, skolor och äldreboenden. Områdesskydd upprätthåller allemansrätten och tryggar tillgång till stränder och andra naturområden. Samhällsbyggnad och miljöövervakning bidrar till en hållbar stadsplanering och landsbygdsutveckling och övervakar luftkvaliteten i kommunen. Livsmedelskontrollen bidrar till att alla ska ha tillgång till rent dricksvatten och säkra livsmedel. VA (Enskilt vatten och avlopp) skyddar grund- och dricksvatten. Tillståndsprövning och tillsyn av alkohol, tobak, receptfria läkemedel och e-cigarett bidrar bland annat till en ansvarsfull alkoholserving.

Av förvaltningens avdelningar bidrar speciellt Hälsoskydd till barns rättigheter genom tillsyn för att säkerställa att barn i förskolor, skolor och fritidshem har en hälsosam inomhusmiljö. Livsmedelskontroll och VA bidrar till att barn ska ha tillgång till rent

dricksvatten och säkra livsmedel. Tillståndsenheten skyddar barn och unga från att komma i kontakt med alkohol och tobak. Genom Samhällsbyggnad och miljöövervakning bidrar förvaltningen till hållbar stadsplanering och bevakar då bland annat storlek på planerade förskolegårdar.

Ekonomisk hållbarhet

Alla förvaltningens avdelningar kan bidra till näringslivsutveckling och hjälpa verksamhetsutövare och privatpersoner att ta ansvar för sin hållbarhetspåverkan. Genom tillsyn och kontroll bidrar förvaltningen till att företag kan verka på en sund marknad där företag inte får otillbörliga konkurrensfördelar genom att avstå från att följa lagstiftning. Den kommunala lantmäterimyndigheten bidrar till ett hållbart samhällsbyggande och ekonomisk utveckling genom att skapa förutsättningar för att bebygga och utveckla fastigheter och samhällets infrastruktur, köpa, äga och sälja fastigheter samt söka, hitta och använda geografisk information och fastighetsinformation